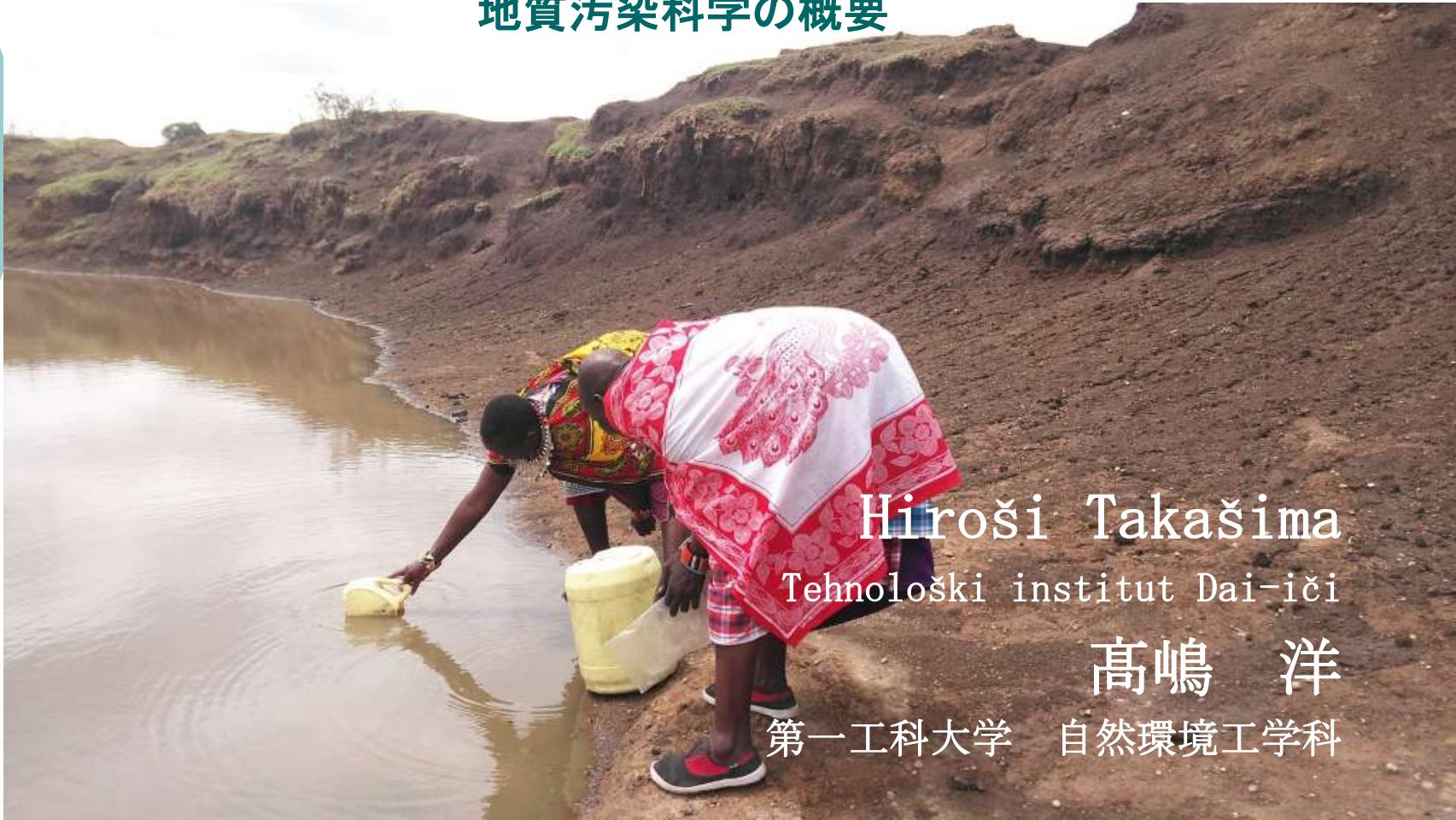

Geološko zagađenje i hidrološki ciklus

Pregled nauke o geološkom zagađenju

水循環と地質汚染
地質汚染科学の概要

Hiroši Takašima
Tehnološki institut Dai-iči
高嶋 洋
第一工科大学 自然環境工学科

COR (SDG's) - Ciljevi održivog razvoja

ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

Predstavljeni su kao međunarodni ciljevi od 2016. do 2030. god. u „Agendi 2030 za održivi razvoj“ usvojenoj na samitu UN u septembru 2015.

1 СВЕТ БЕЗ СИРОМАШТВА

2 СВЕТ БЕЗ ГЛАДИ

3 ДОБРО ЗДРАВЉЕ

4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ

5 РОДНА РАВНОПРАВНОСТ

6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УСЛОВИ

7 ДОСТУПНА И ОБНОВЉИВА ЕНЕРГИЈА

8 ДОСТОЈАНСТВЕН РАД И ЕКОНОМСКИ РАСТ

9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈЕ И ИНФРАСТРУКТУРА

10 СМАЊЕЊЕ НЕЈЕДНАКОСТИ

11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ ИЗАЈЕДНИЦЕ

12 ОДГОВОРНА ПОТРОШЊА И ПРОИЗВОДЊА

13 АКЦИЈА ЗА КЛИМУ

14 ЖИВОТ ПОД ВОДОМ

15 ЖИВОТ НА ЗЕМЉИ

16 МИР, ПРАВДА И СНАЖНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

17 ПАРТНЕРСТВОМ ДО ЦИЉЕВА

COR

Ciljevi održivog razvoja br. 6/17

- **Značaj vode**

Od vode zavise svi ekosistemi, a živa bića ne mogu živeti bez vode.

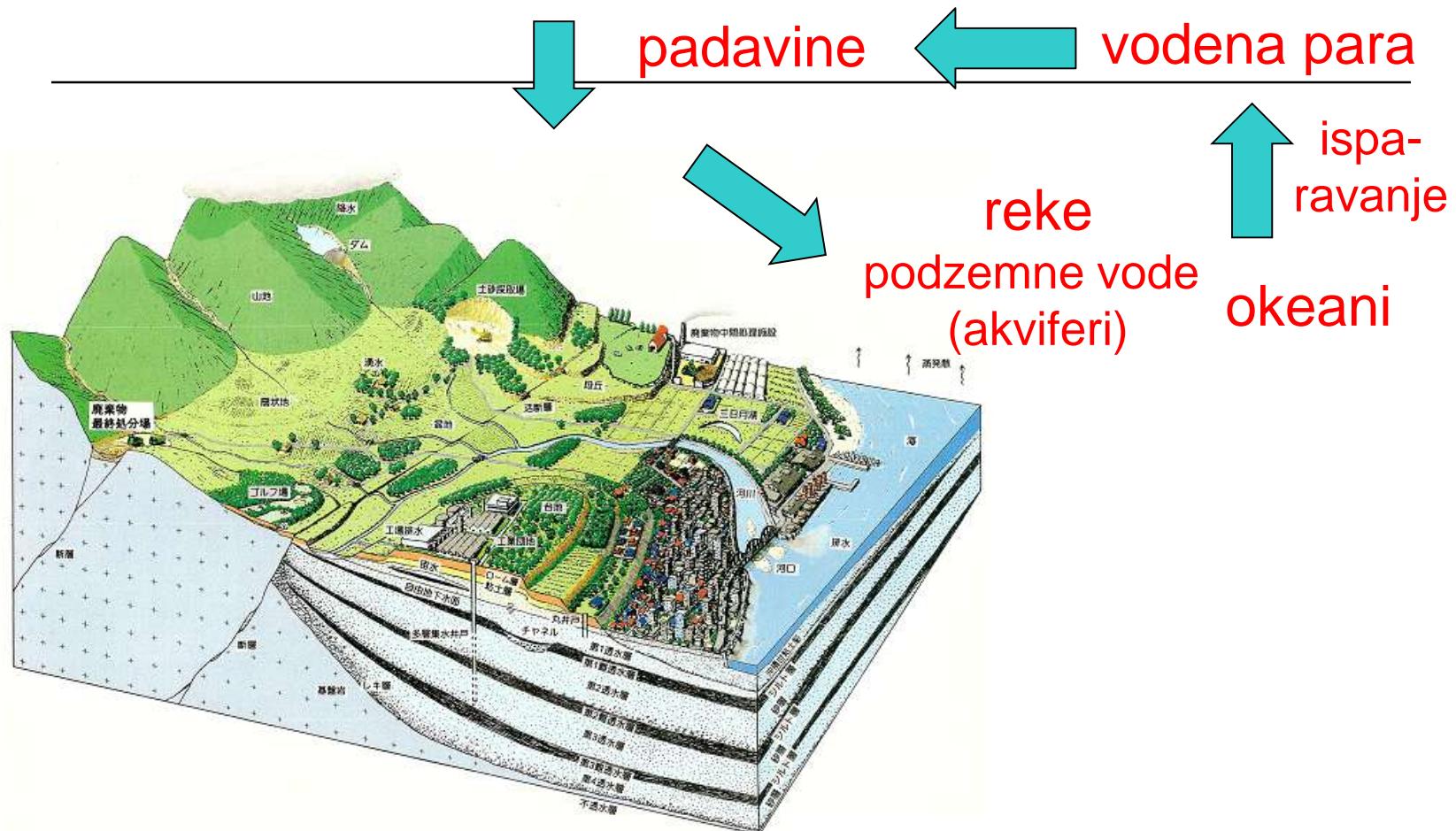

- **Raspoloživost vode kao resursa nije ravnomerna**

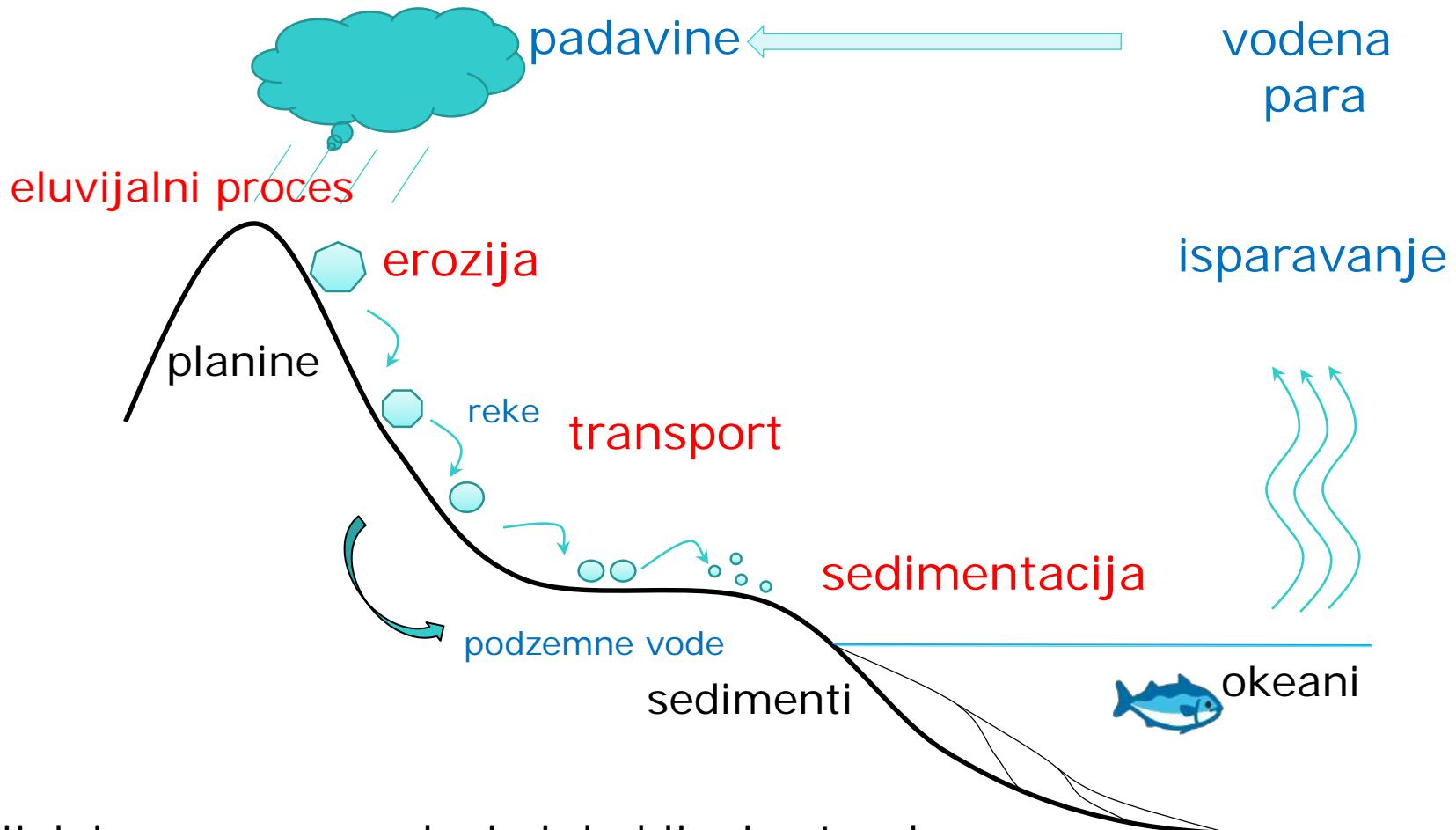
- **Obezbediti svim ljudima mogućnost bezbednog korišćenja vode i saniteta, kao i održivo upravljanje njima.**
- **169 zadataka do 2030. - svim ljudima**

Hidrološki ciklus i zemlja

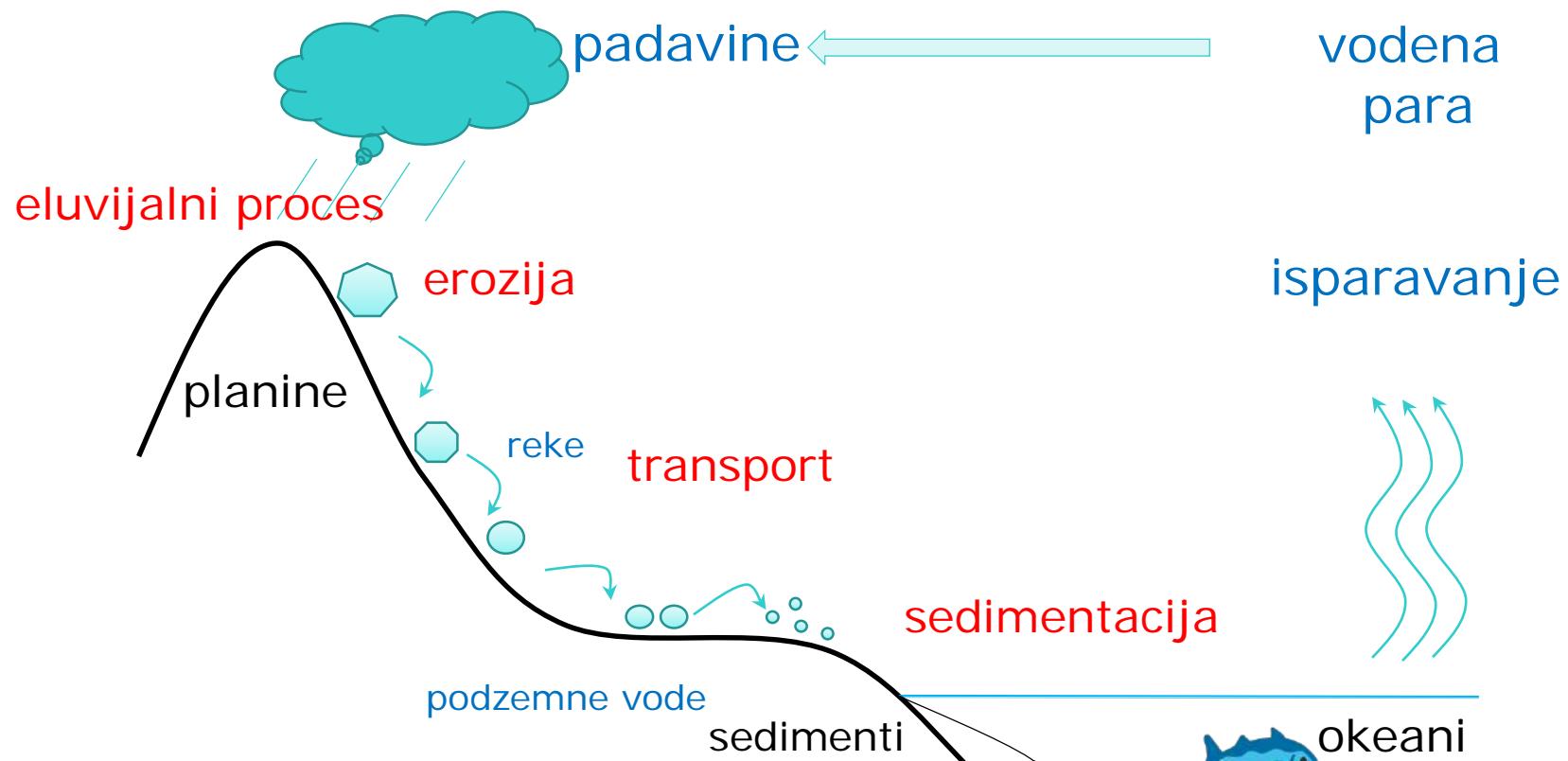
- vodenii resursi i zaštita životne sredine
- (hidro)energija
- pokreće ciklus kruženja materije: ne samo da se snabdeva vodom: geološko stanovište

Fizički prenos materije pri hidrološkom ciklusu

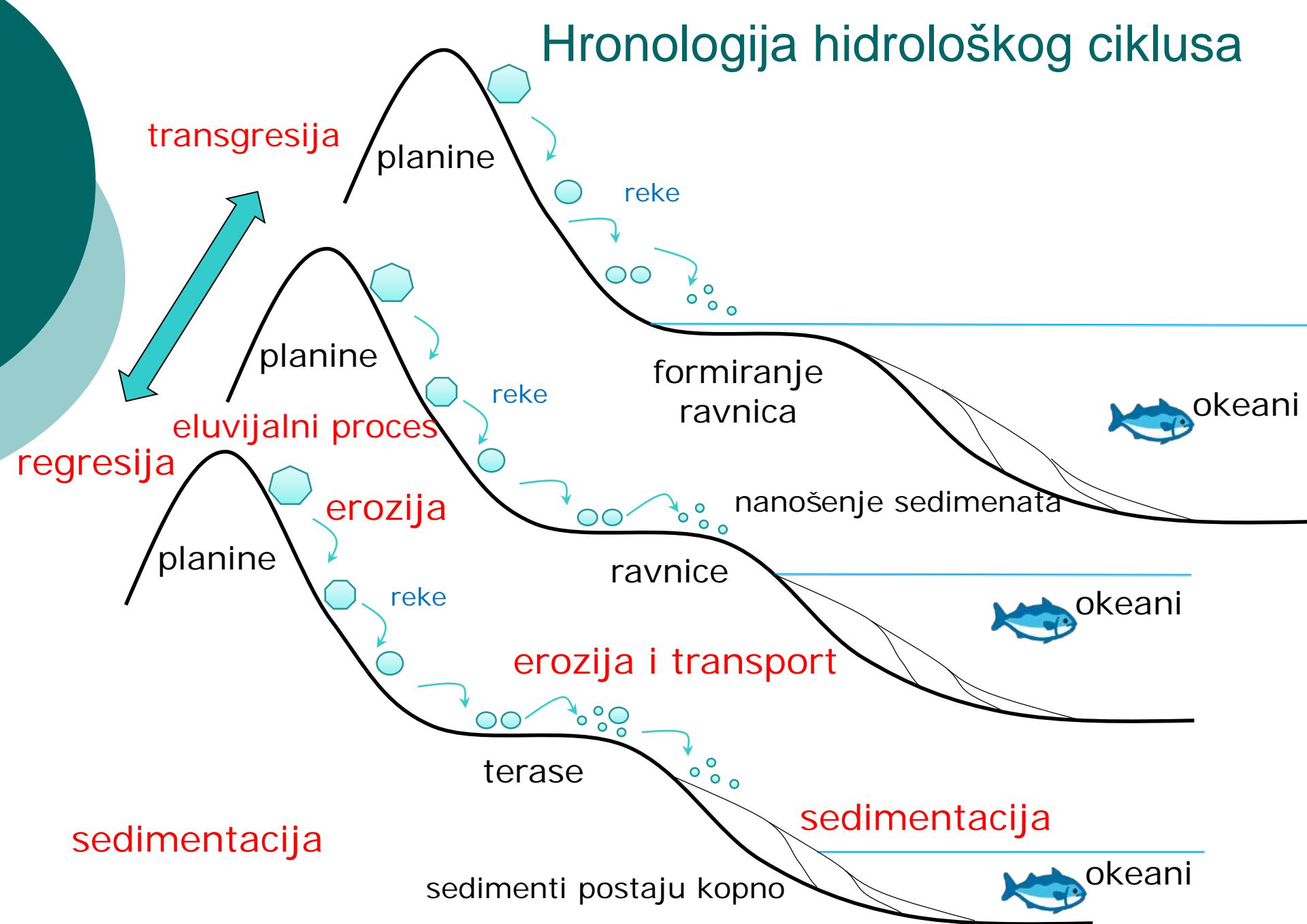
- Eluvijalni proces: raspadanje i drobljenje stenske mase
- Erozivni proces: odronjavanje zemljišta, oticanje peska i šljunka
- Transportni proces: prenos peska i šljunka rečnom vodom i dr.
- Sedimentacioni proces: **formiranje geoloških slojeva**

Hemijiski prenos materije pri hidrološkom ciklusu

- Formiranje zemljišta i oticanje organskih materija iz šume
- Oticanje minerala pri erozivnom procesu
- Transport minerala i organske materije u okean
- Orogenezom sedimenti postaju kopno: prenos materije s mora na kopno

Hronologija hidrološkog ciklusa

Reljef koji stvaraju reke i geološki proces

Geološki proces

erosija i
eluvijalni proces

transport

transport

sedimentacija

sedimentacija

planine

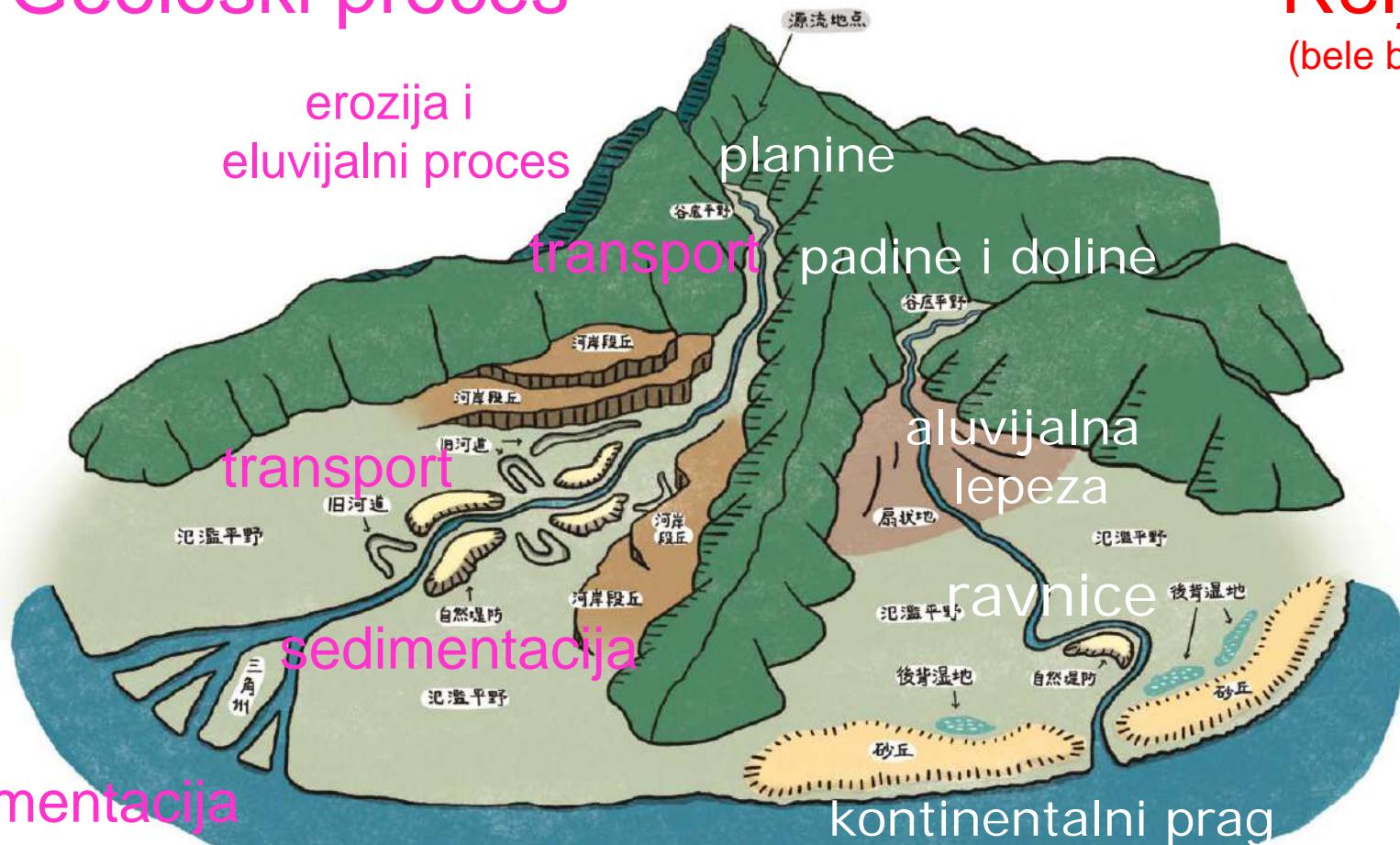
padine i doline

aluvijalna
lepeza

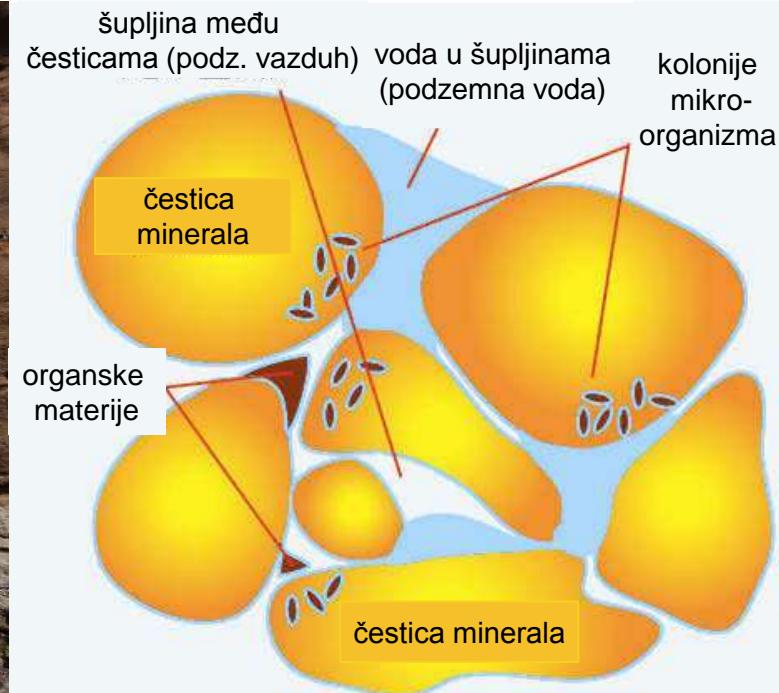
ravnice

kontinentalni prag

Reljef
(bele boje)

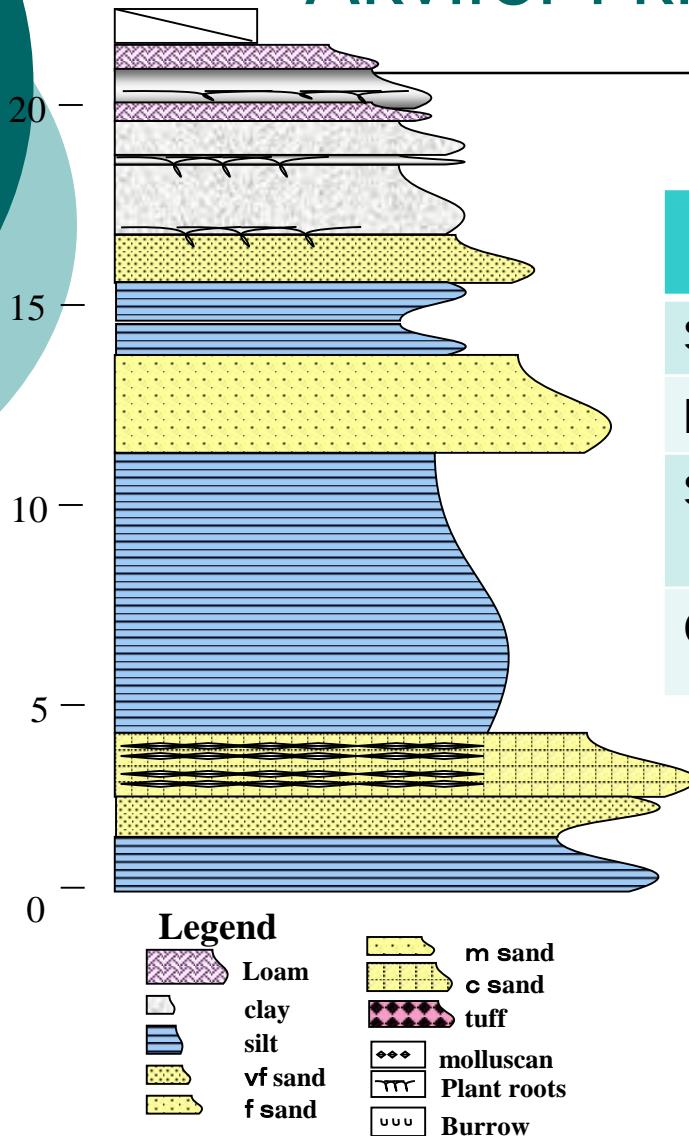

Odnosi između geoloških slojeva i podzemnih voda

- Slojevi (sedimenata) se sastoje od čvrstih čestica minerala (šljunak, pesak, suglina i glina).
- Sastav zemljišta: čestice minerala + podzemne vode + podzemni mikroorganizmi.
- Podzemne vode su vode koje se nalaze u šupljinama u slojevima.
- Poroznost peska je oko 40%: voda čini oko 40% ukupne zapremine sedimenata.

Akvifer i kretanje podzemnih voda

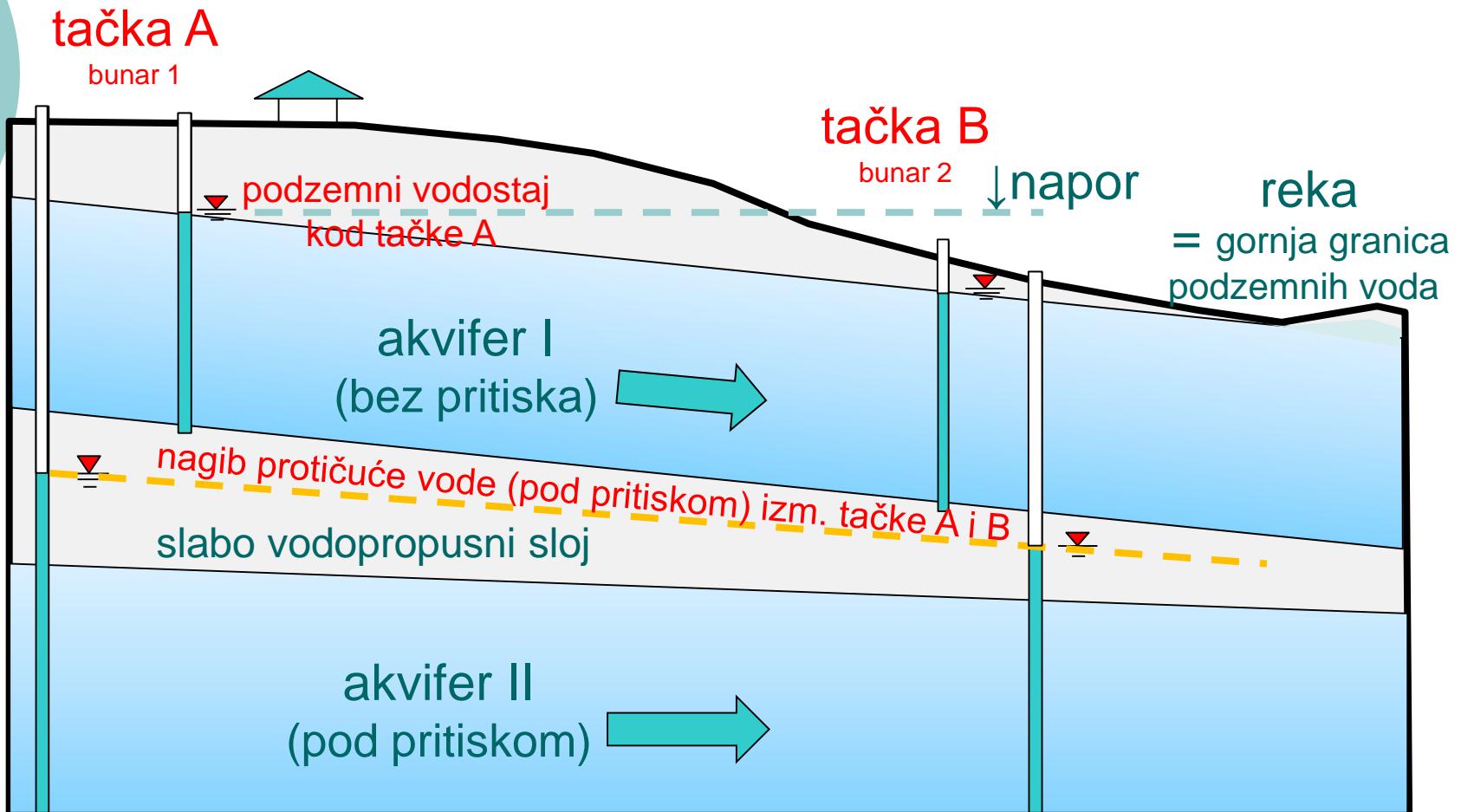

- Slažu se slojevi sa različitim veličinama čestice

	Prečnik čestice	Vodopropusnost	Kategorija
Šljunak	>2 mm	Velika	Propusni
Pesak	2-0,074 mm	Srednja	Propusni
Suglina	0,074-0,005 mm	Slaba	Slabo propusni
Glina	<0,005 mm	Min.	Slabo propusni

- Vodopropusnost = fluidnost
Voda protiče kroz vodopropusne slojeve
- Razlika u potencijalnoj energiji usled topografije = formiranje hidrauličnih gradijenata → kretanje podzemnih voda
- Fluidnost i cirkulisanje = cirkulišući resurs

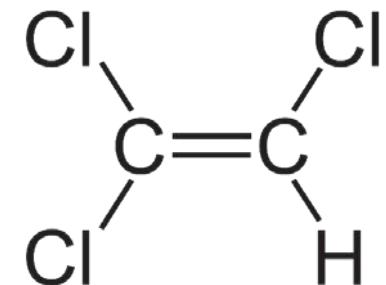
Prikaz kretanja podzemnih voda (presek reljefa)

Hidraulički gradijent = hidraulički pritisak (A-B) / rastojanje između A i B

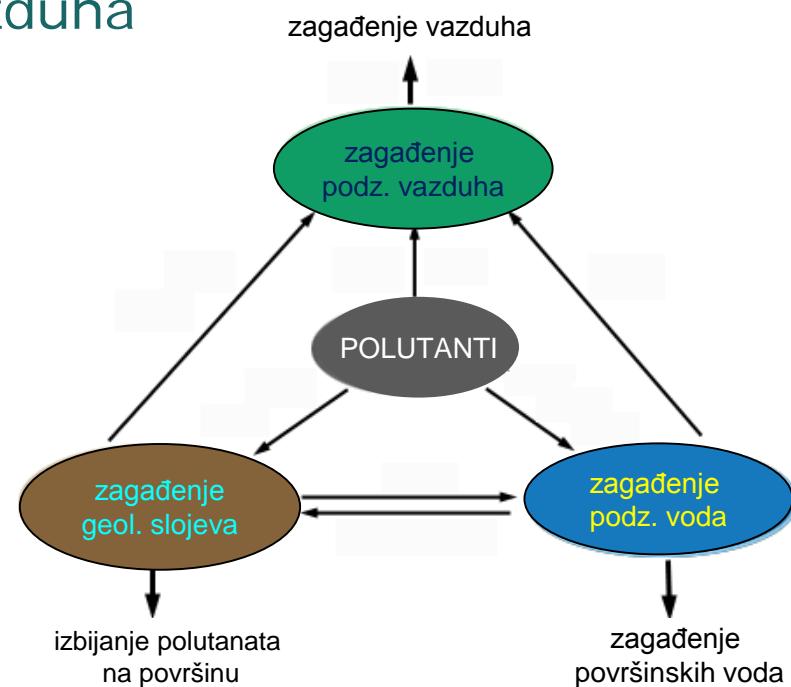
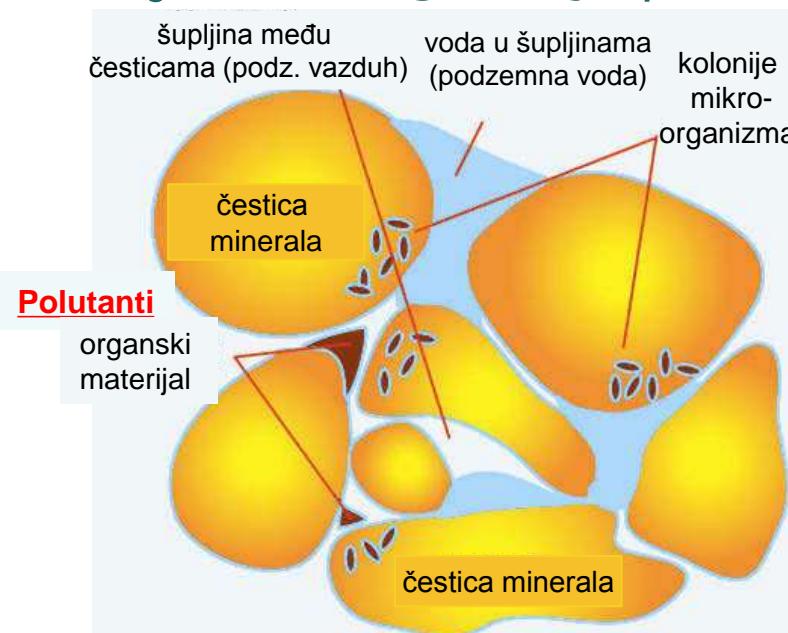
Zagađenje podzemne vode CVOC-ima

- CVOC (Isparljiva hlorovana organska jedinjenja, Chlorinated Volatile Organic Compounds) = DNAPL (Teška nevodena faza, Dense Non-Aqueous Phase Liquid)
- 1981. – Industrija visoke tehnologije prouzrokovala je zagađenje (tzv. high-tech pollution, Silikonska dolina, SAD)
- 1986. – Ustanovljeno je zagađenje CVOC jedinjenjima i u Japanu (Ministarstvo za zaštitu živ. sredine)
- Naročito: Trihloroetilen (TCE)
- Tečnost bezbojna, providna, isparljiva, nezapaljiva, niskoviskozna i teško rastvorljiva u vodi
- Koristi se za pranje poluprovodnika
- Dozvoljeni sadržaj u vodi prema jap. standardu: 0,01mg/L

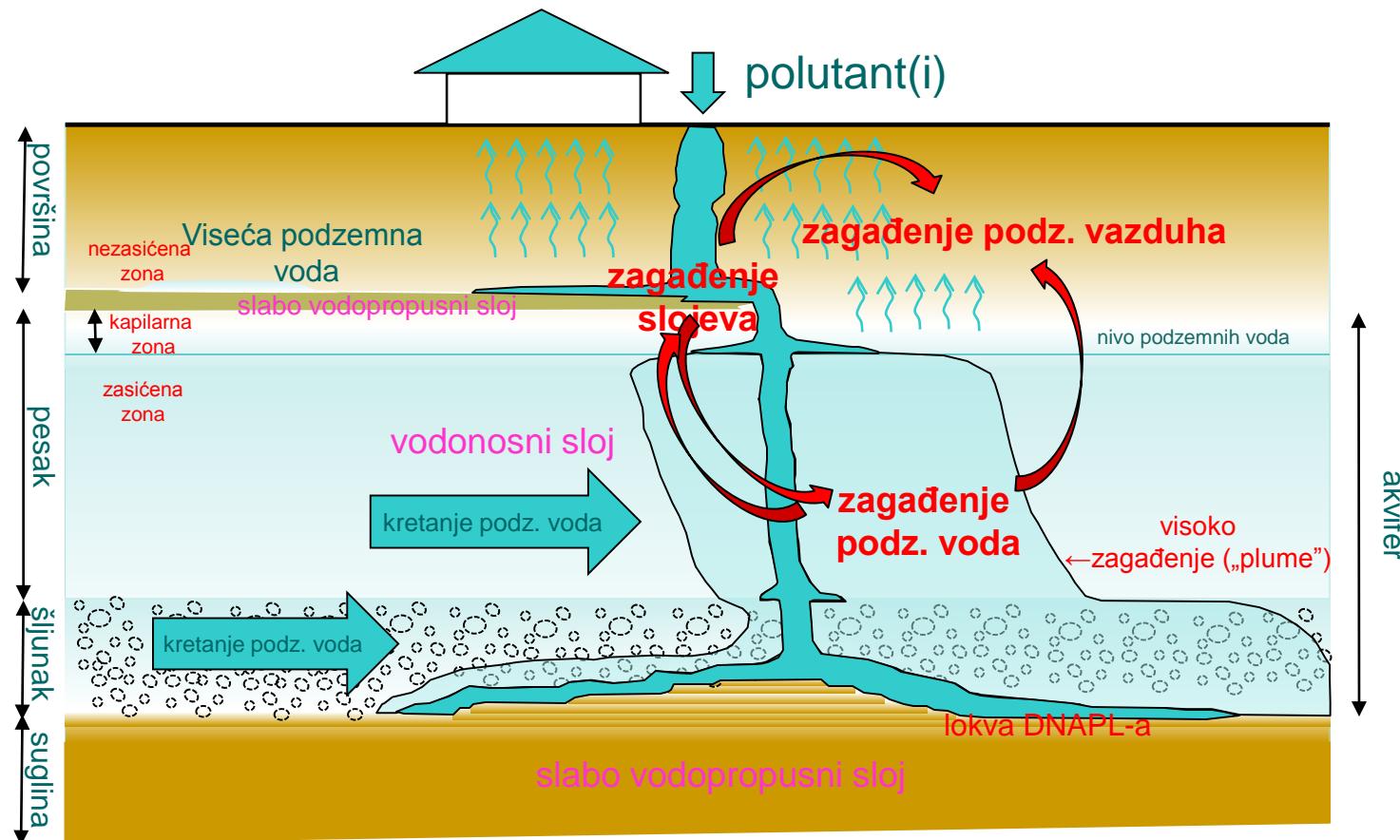

Aggregatna stanja i geološko zagađenje

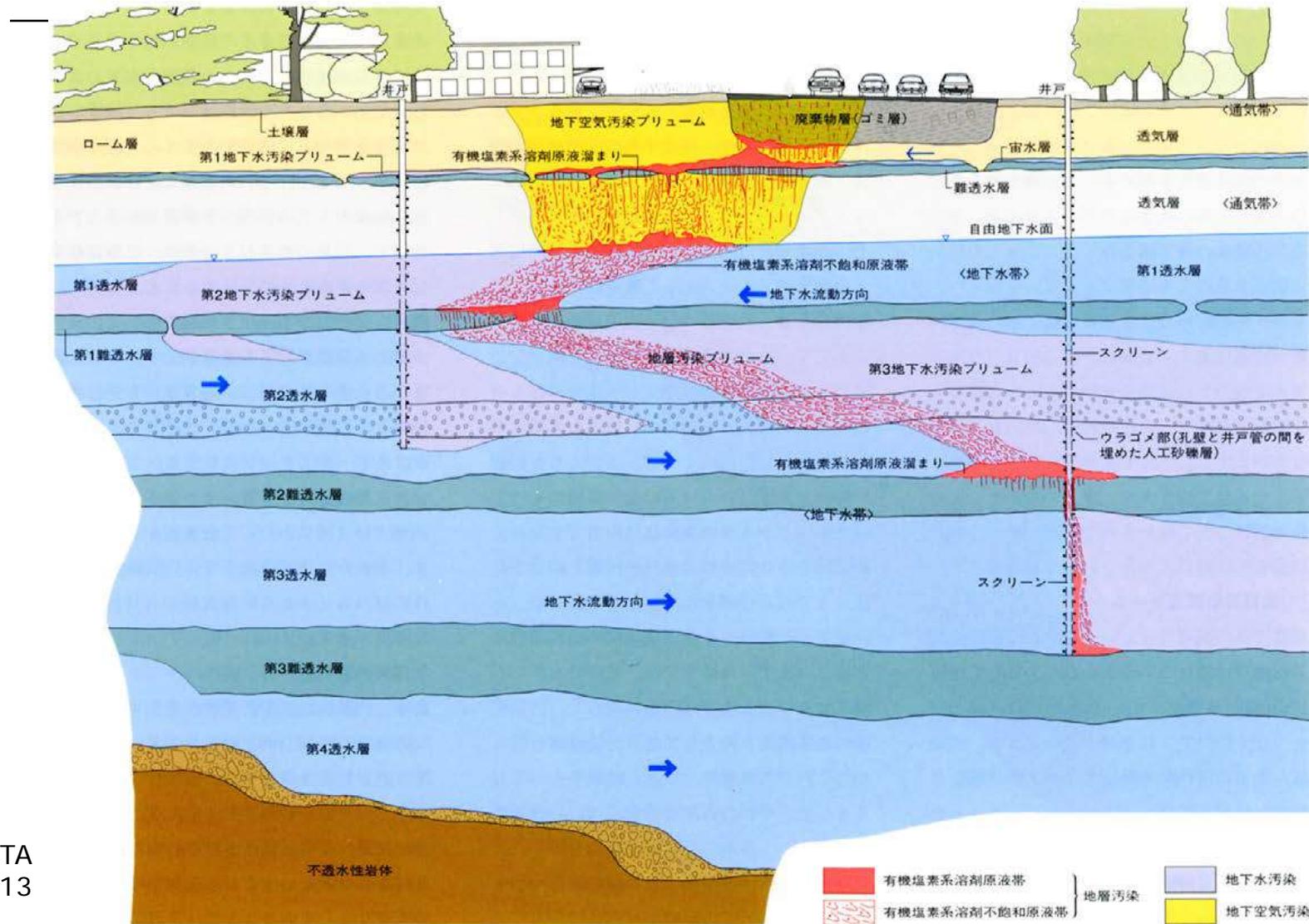
- Zemljište je kompleksni sistem: ne sastoji se od jedinstvenog medijuma.
- Podzemne vode → Zagađenje podzemnih voda;
Slojevi → Zagađenje slojeva;
Podzemni vazduh → Zagađenje podzemnog vazduha
- Geološko zagađenje = zagađenje podz. voda + zagađenje slojeva + zagađenje podz. vazduha

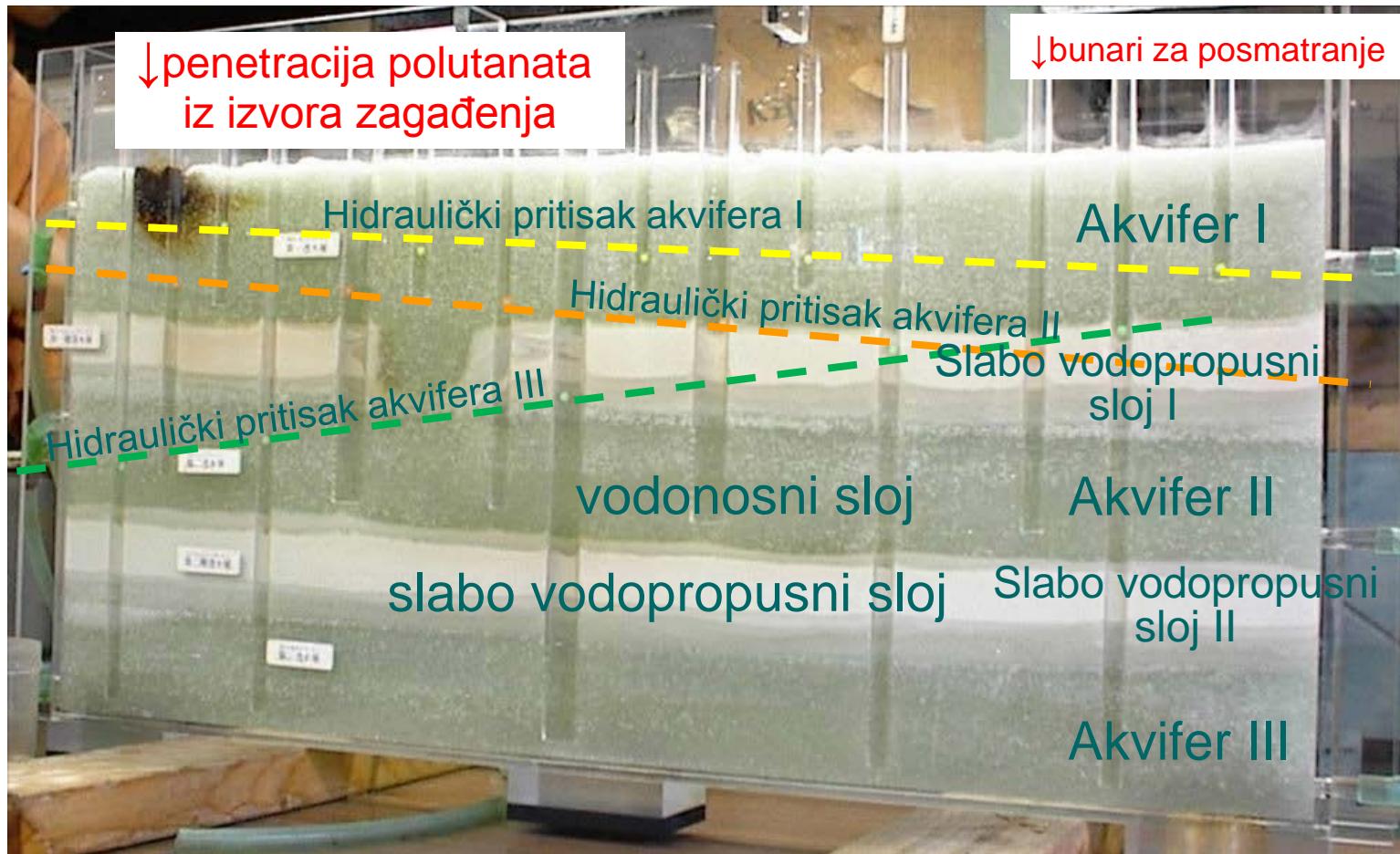
Stanje zagađenja podzemnih voda CVOC-ima

Šematski prikaz geološkog zagađenja CVOC-ima (Nirei, 1994)

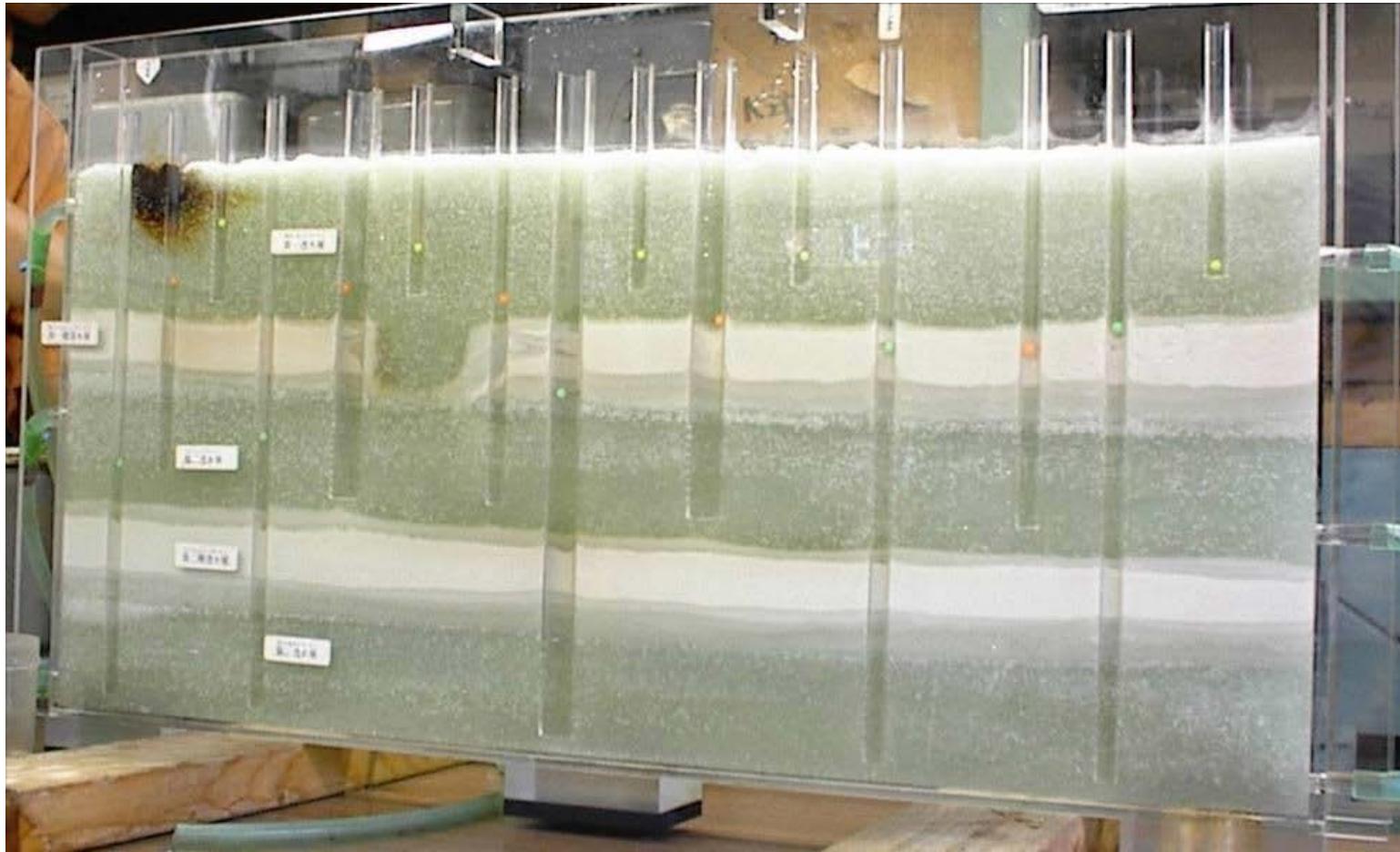

Reprodukcia zagađenja podz. voda u laboratorijskoj kadi

Reprodukcia zagađenja podz. voda u laboratorijskoj kadi 1

↓ prođor polutanata

Reprodukcia zagađenja podz. voda u laboratorijskoj kadi 2

↓Širenje zagađenja u akviferu I

Reprodukcia zagađenja podz. voda u laboratorijskoj kadi 3

↓prodor polutanata u akvifer II

Reprodukcia zagađenja podz. voda u laboratorijskoj kadi 4

↓Širenje zagađenja u akviferu III

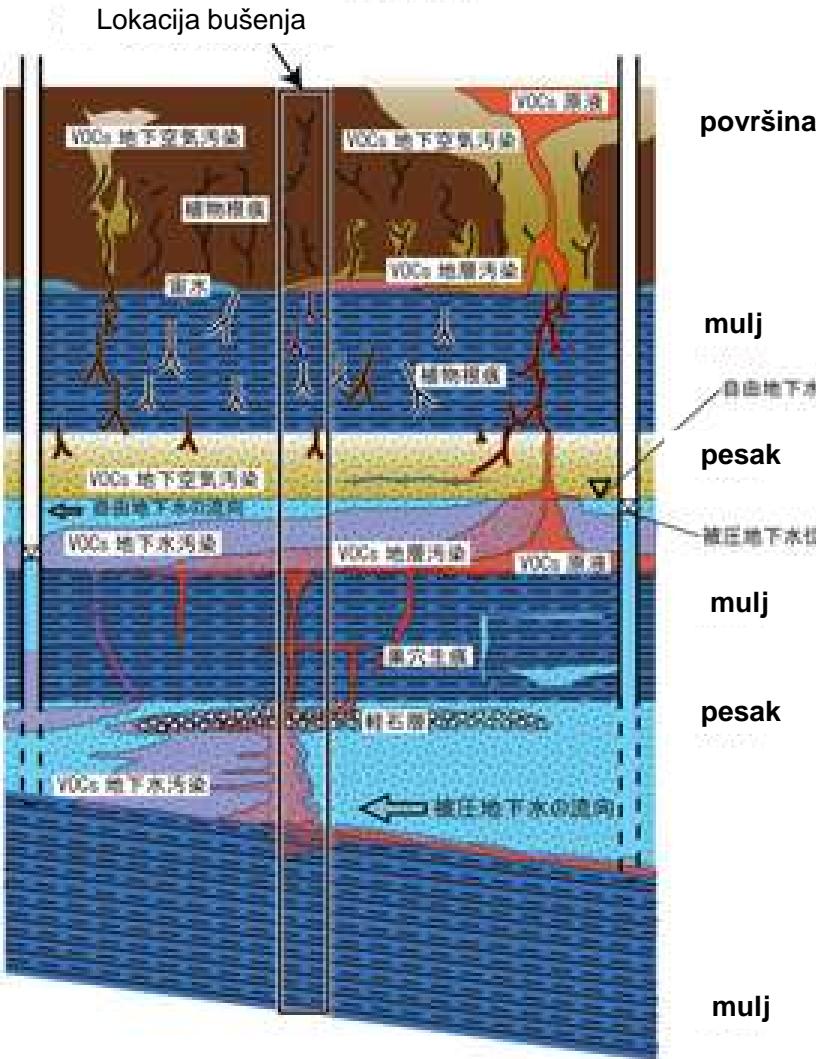
preko bunara sa dvostrukim filterima

↑polutanti niske koncentracije ostaju na putanji širenja

Istraživanje geol. zagađenja metodom uzorkovanja svih jedinica

Geološko zagađenje (presek)

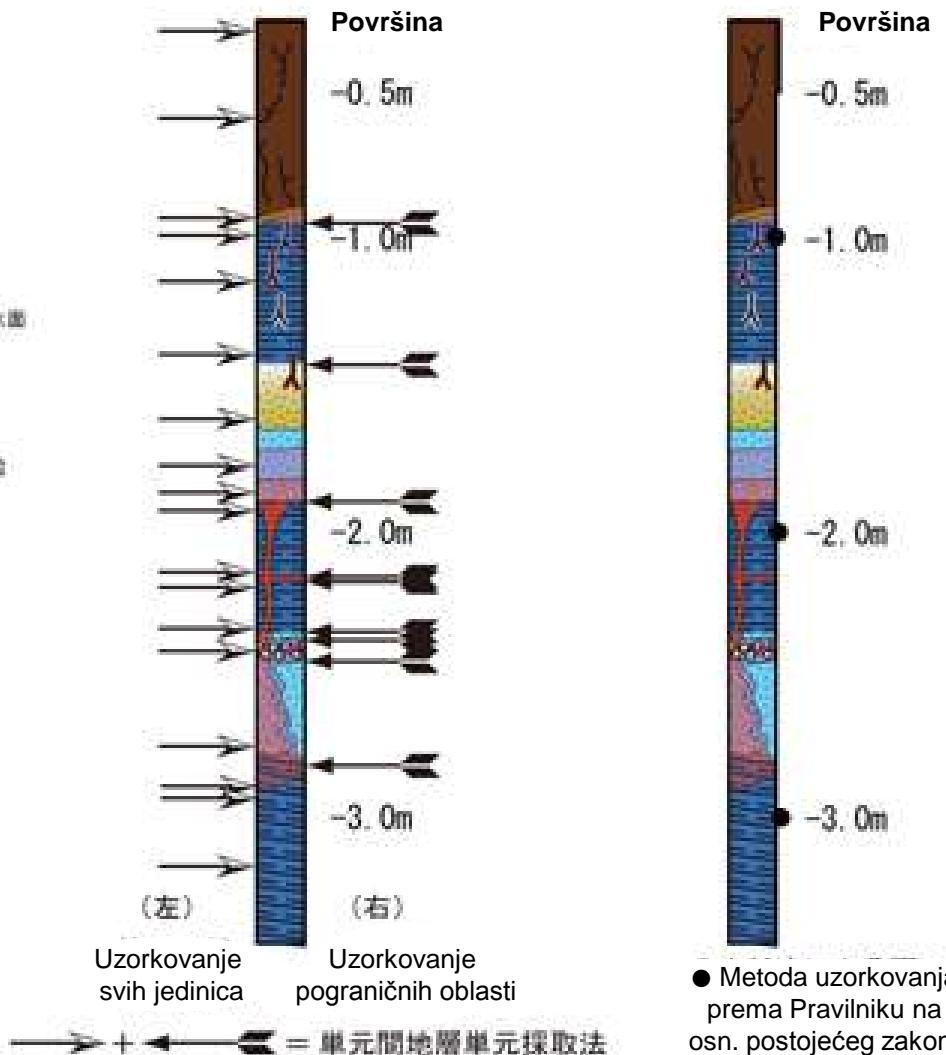

U slučaju Isparljivih organiskih jedinjenja (VOC-a)

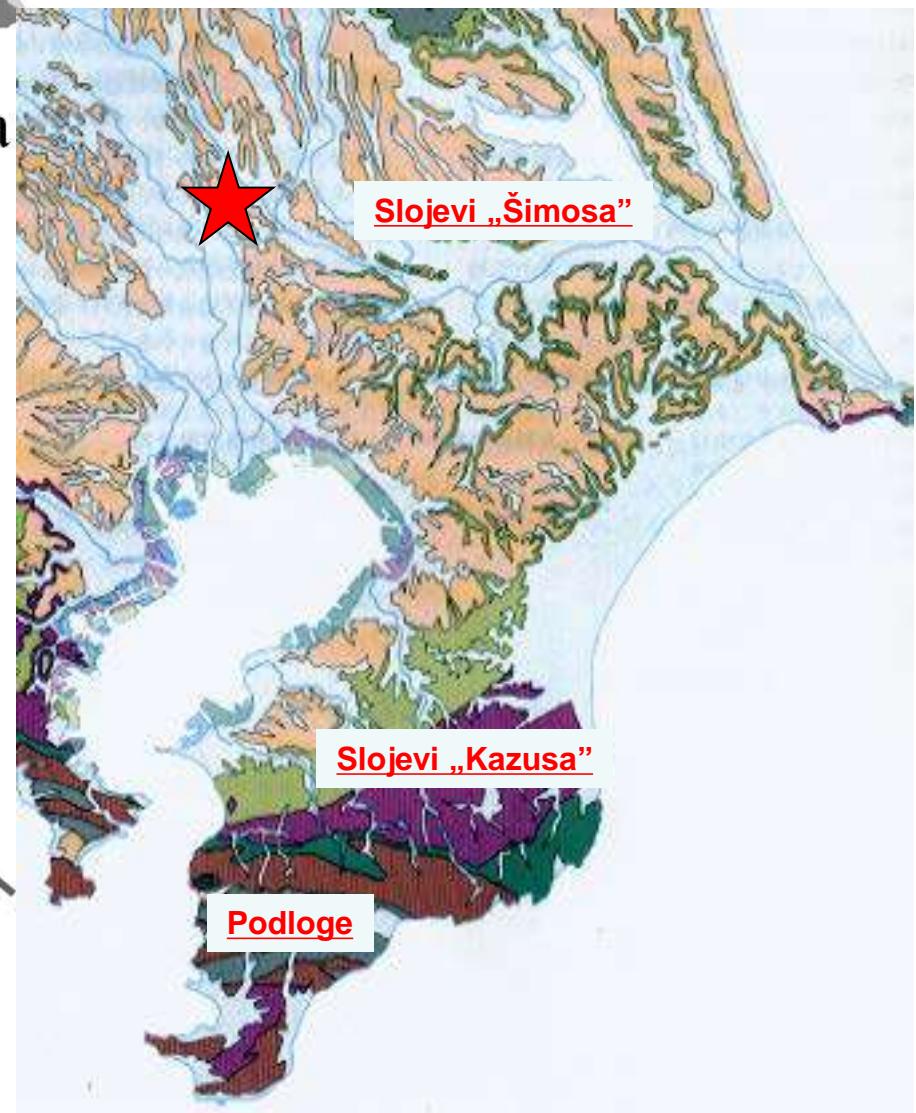
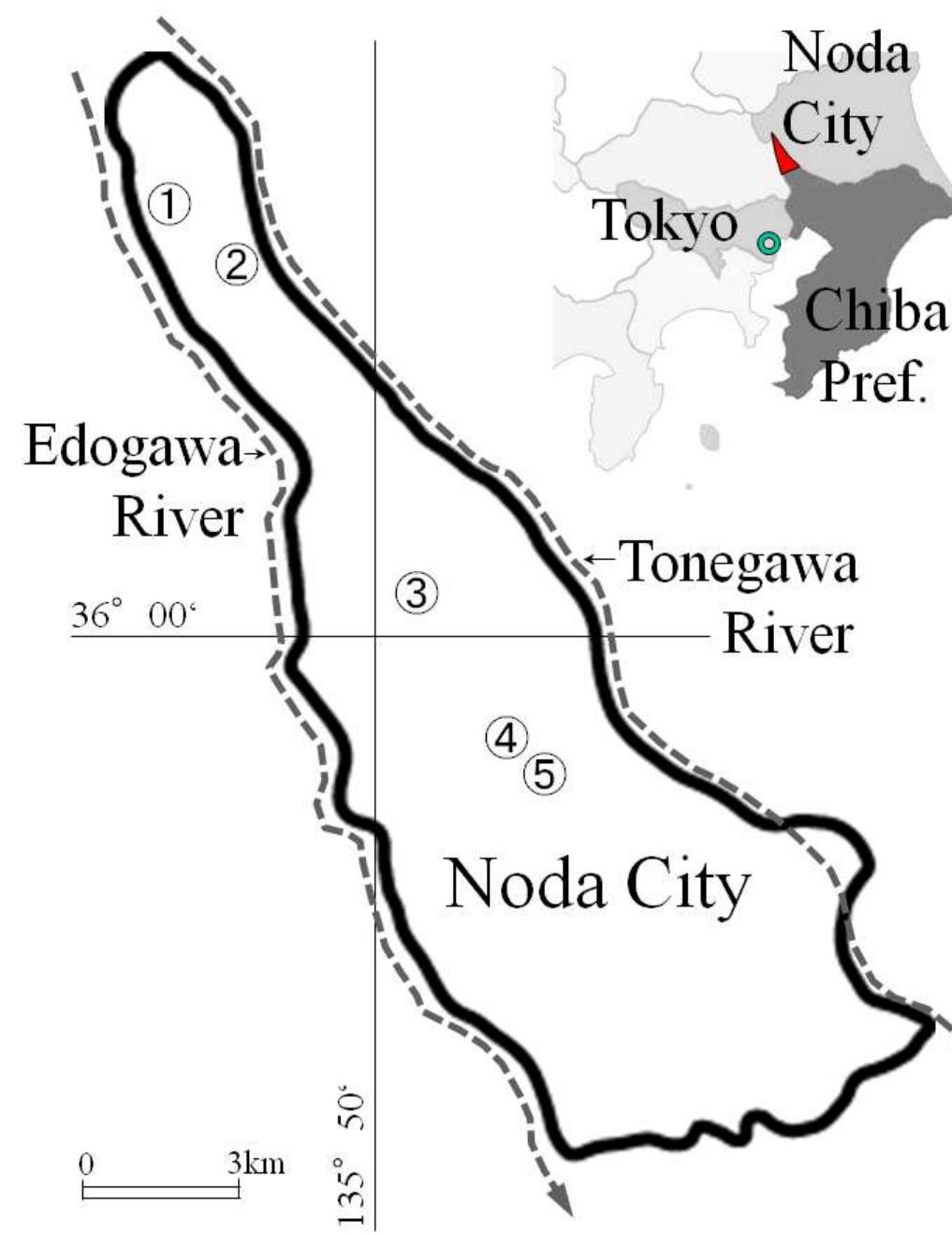
Stupačni uzorak uzet geol. bušilicom (jezgra)

Metoda uzorkovanja svih jedinica

Klasična metoda prema zakonu

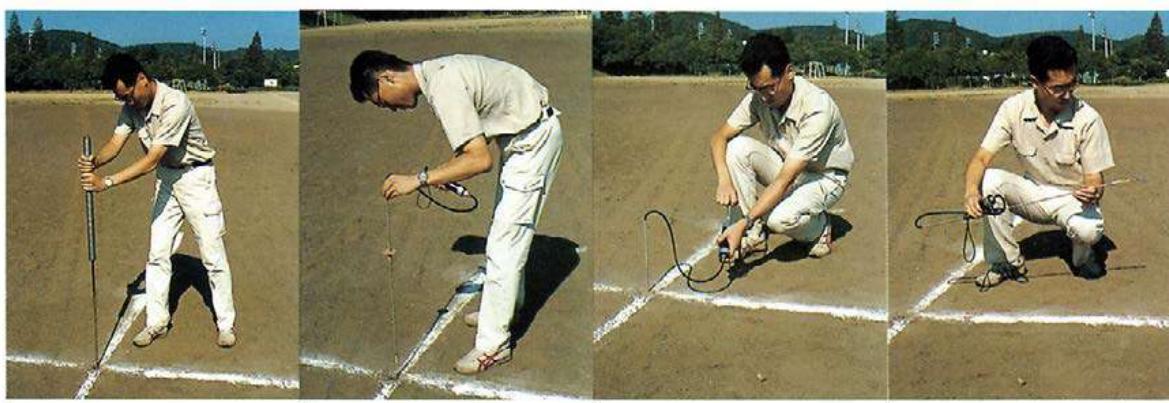
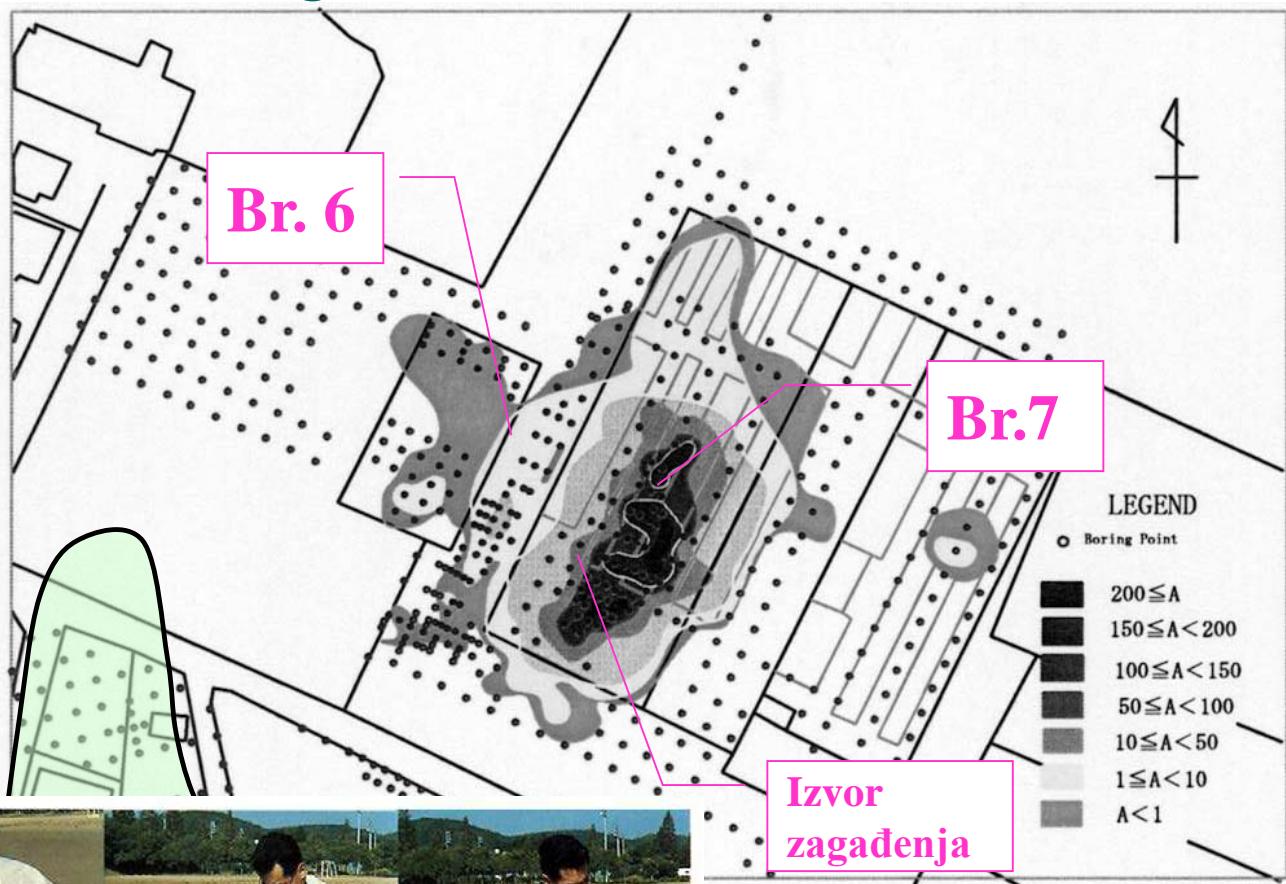
Geografsko-geološki položaj grada Noda i lokacije istraživanja

Site No.	MC: dichlorometan (Methylene Chloride) ↓		PCE: perhloroetilen ↓		
	①	②	③	④	⑤
Pollutant	PCE, MC, (TCE)	TCE, MC	MC, (TCE)	TCE, MC, PCE	TCE
Time passing	26years over	22years over	26years over	38years over	36years over
Pollution source plants	Chemical manufacturing	Metal processing	Oil refining	Metal processing	Metal plating
Pollution mechanism	Leakage of raw materials	Improper handling Leakage from washing facilities	Leakage from the distillation facility	Leakage from washing facilities	Leakage from washing facilities
Pollutants reach depth (Aquifer)	40m (4th)	29m (3rd)	25m (3rd)	80m (6th)	22m (3rd)
Investigating start year	1990	1990	2004	1989	1999
Investigation period (years)	7	8	3	6	5
Boring quantity (No.)	5	5	11	13	32
Boring extend (m)	336.4	265.16	330	685	576
Observation well (No.)	41	28	36	46	79
Specifications survey (No. of Private wells)	62	45	44	12	55

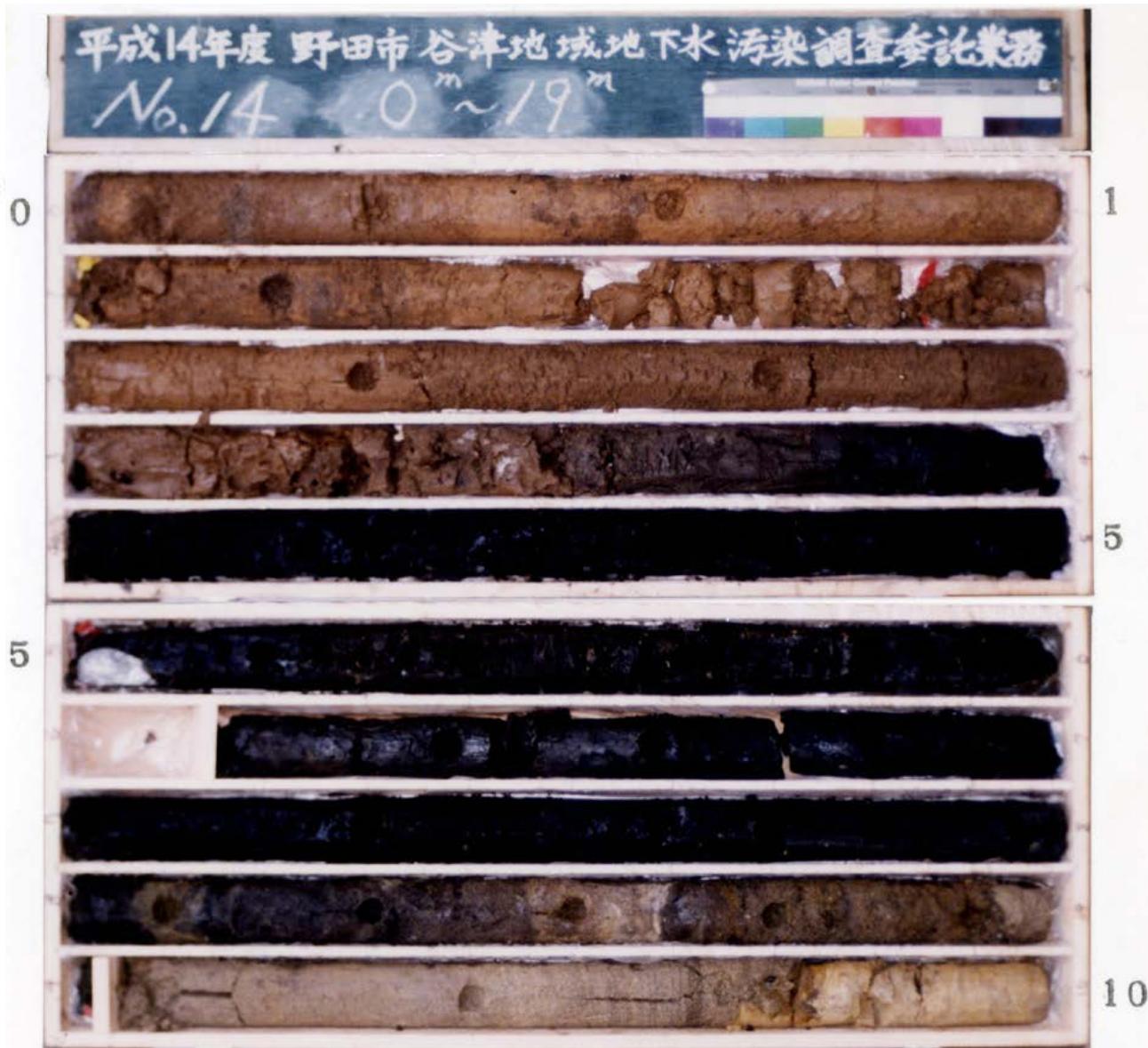
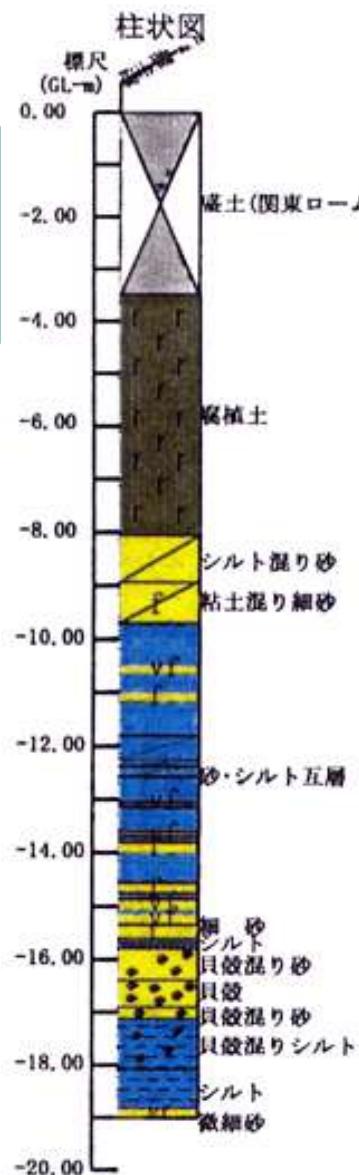
Table 2 The groundwater contaminations and geological characteristics of each investigation site

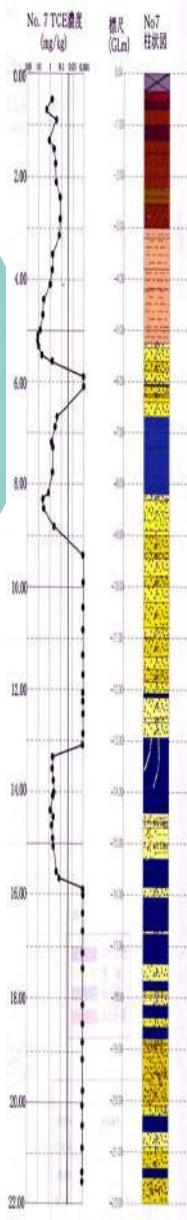
Rezultat istraživanja zagađenja površinskim gasom CVOC-a

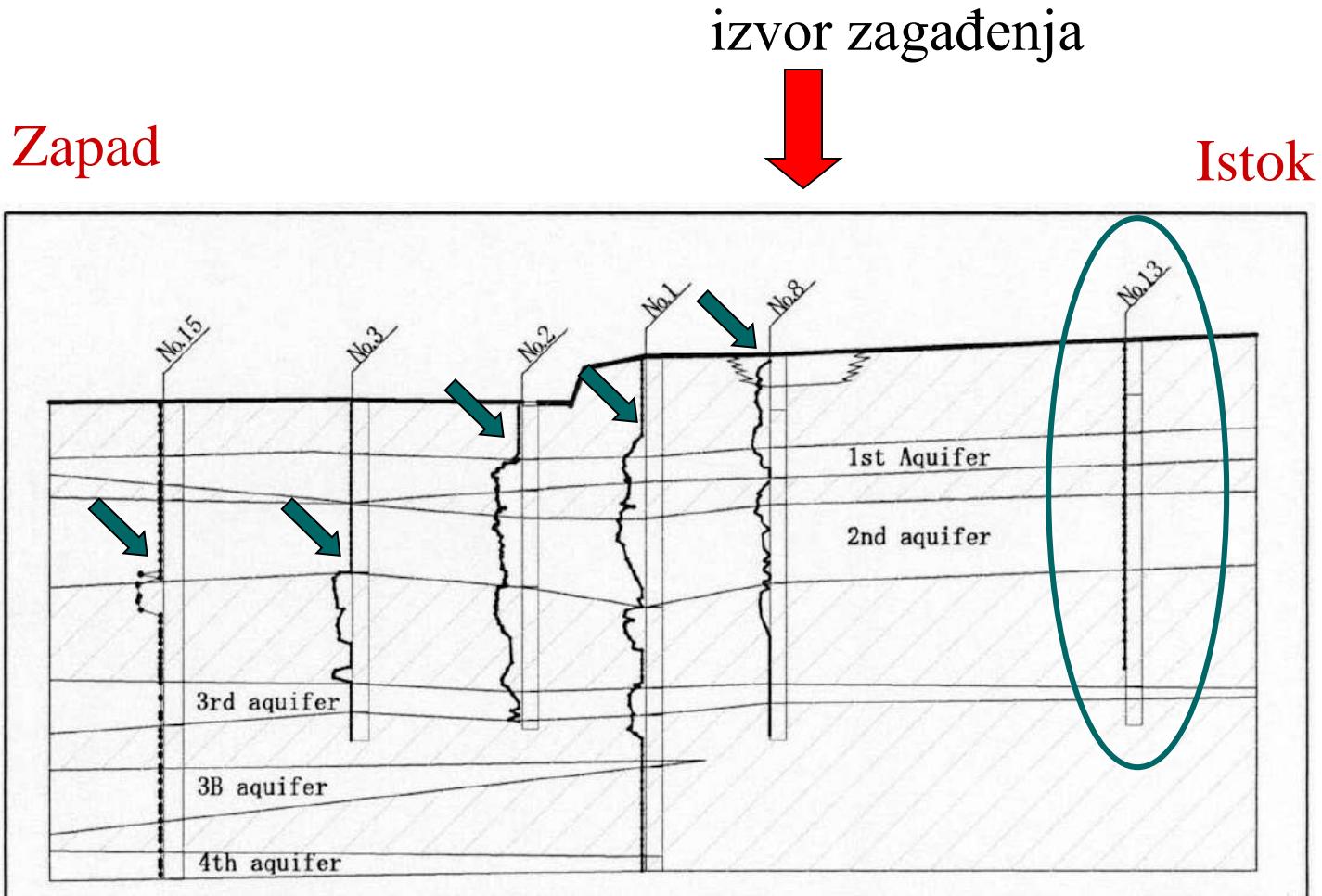
Ispitivanje pomoću vretena bušilice

Posmatranje pomoću bušenja s potpunim jezgrovanjem

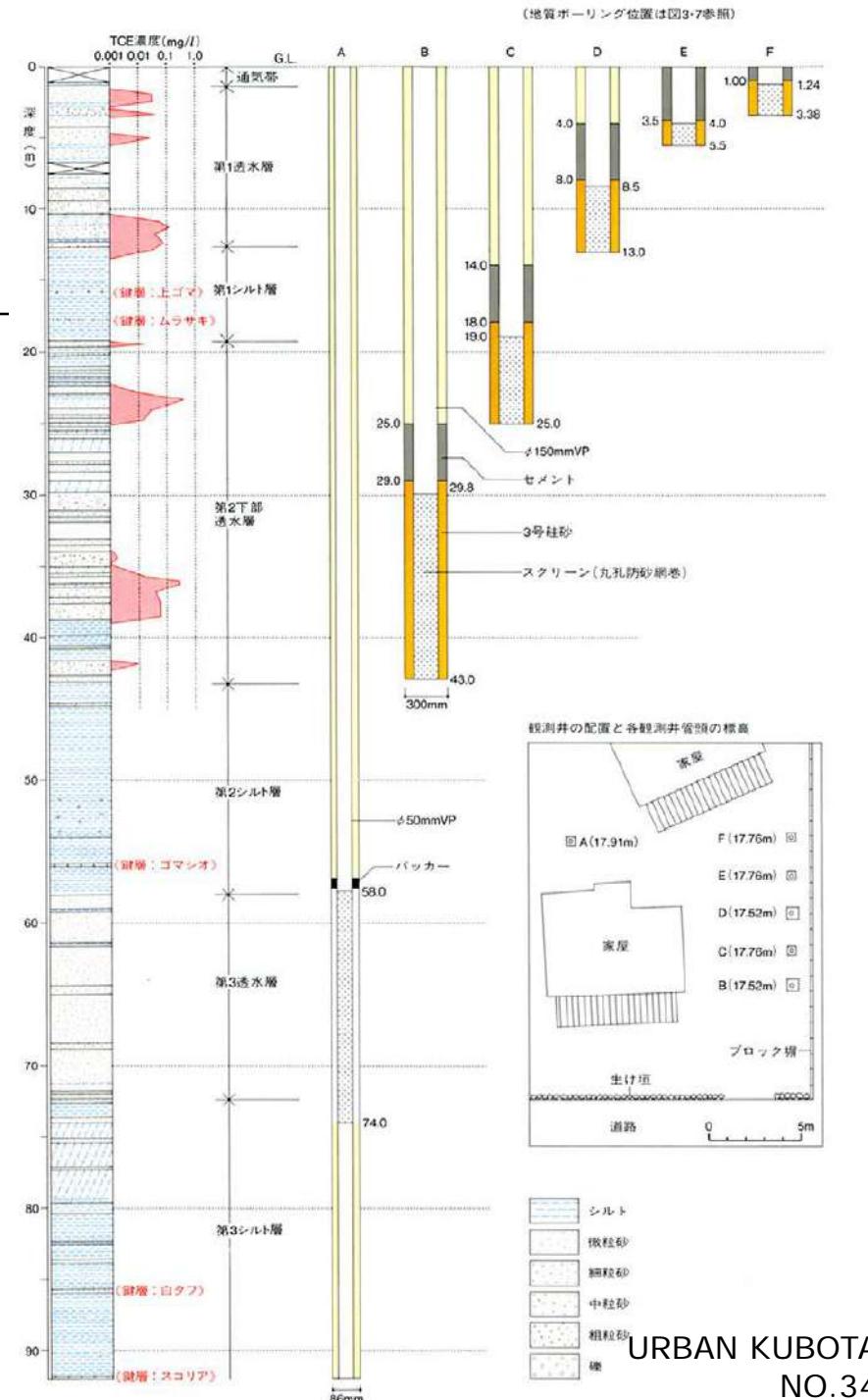
Presek geol. slojeva i distribucija geol. zagađenja na osnovu bušenja sa potpunim jezgrovanjem

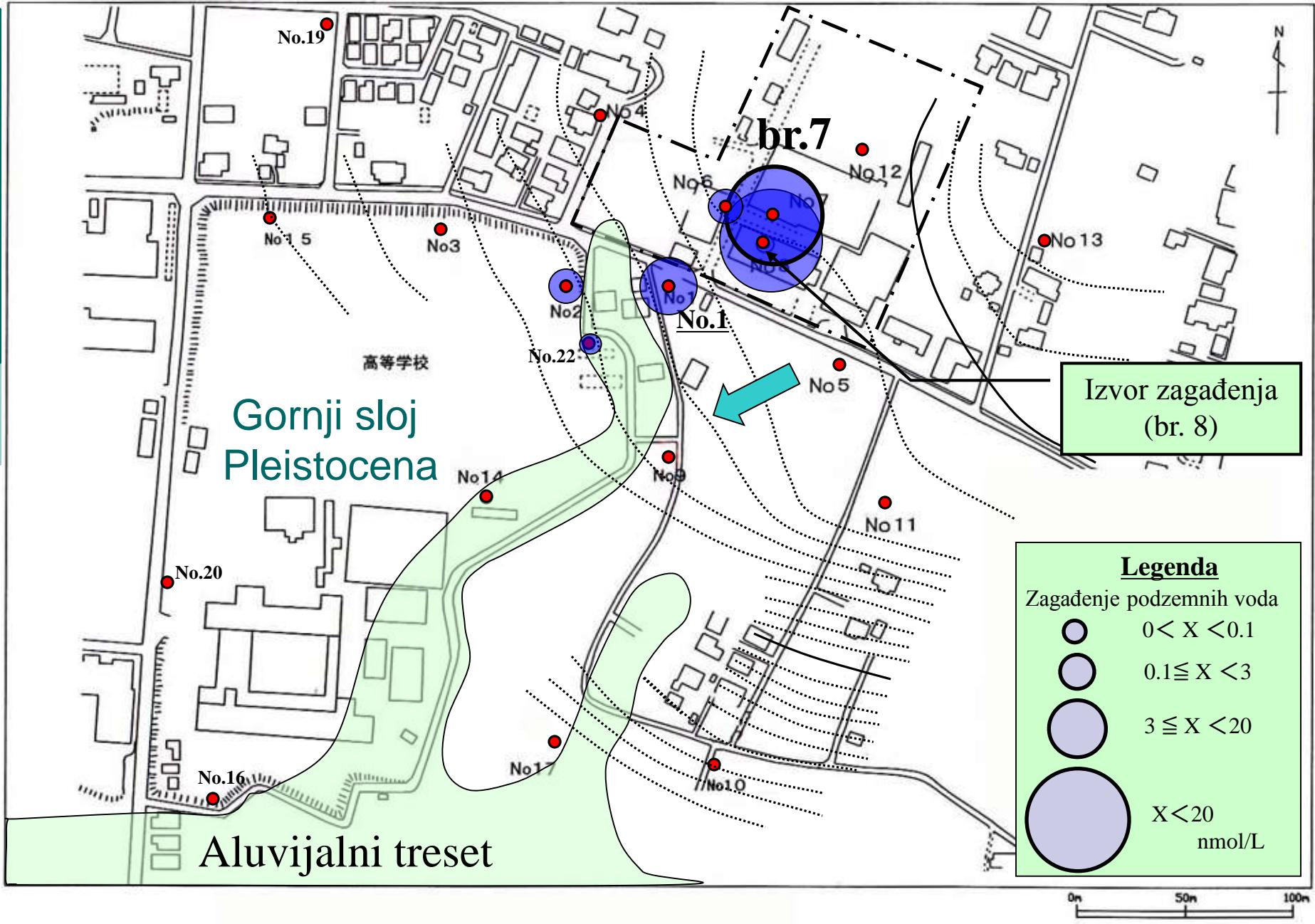
Stubični prikaz kod lokacije br. 7 i geološko zagađenje

Postavljanje bunara za posmatranje na osnovu geol. jedinica

- Definisanje geoloških jedinica i podele akvifera
- Postavljanje bunara za posmatranje na osnovu podele akvifera i distribucije geološkog zagađenja
- Proveravanje tačne dubine filtera i zaštite od spoljne vode
- Definisanje gradijenta hidrauličkog pritiska pojedinačnih akvifera i kretanja podzemnih voda

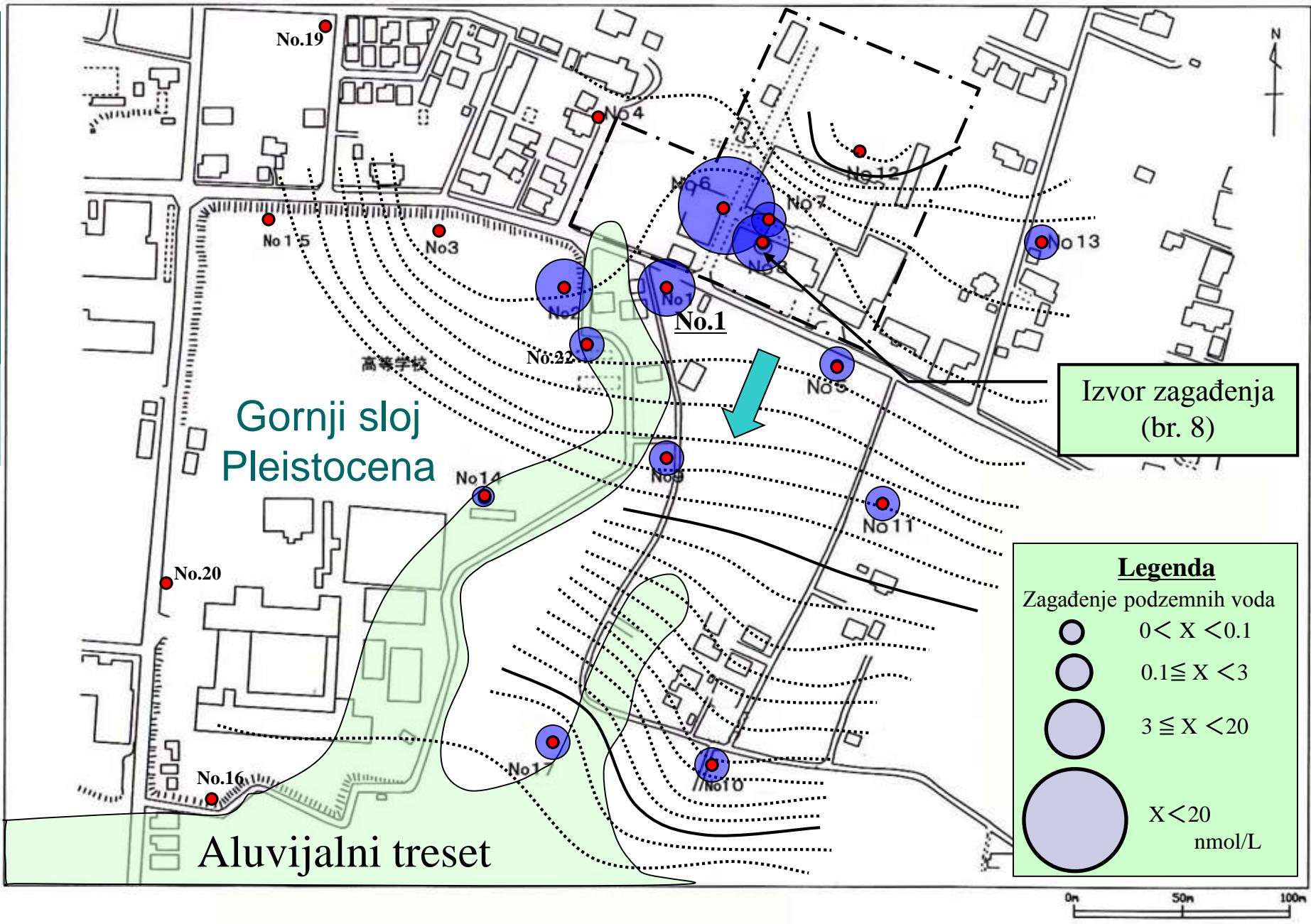

Kretanje podz. voda i distribucija zagađenja podz. voda (Akvifer I)

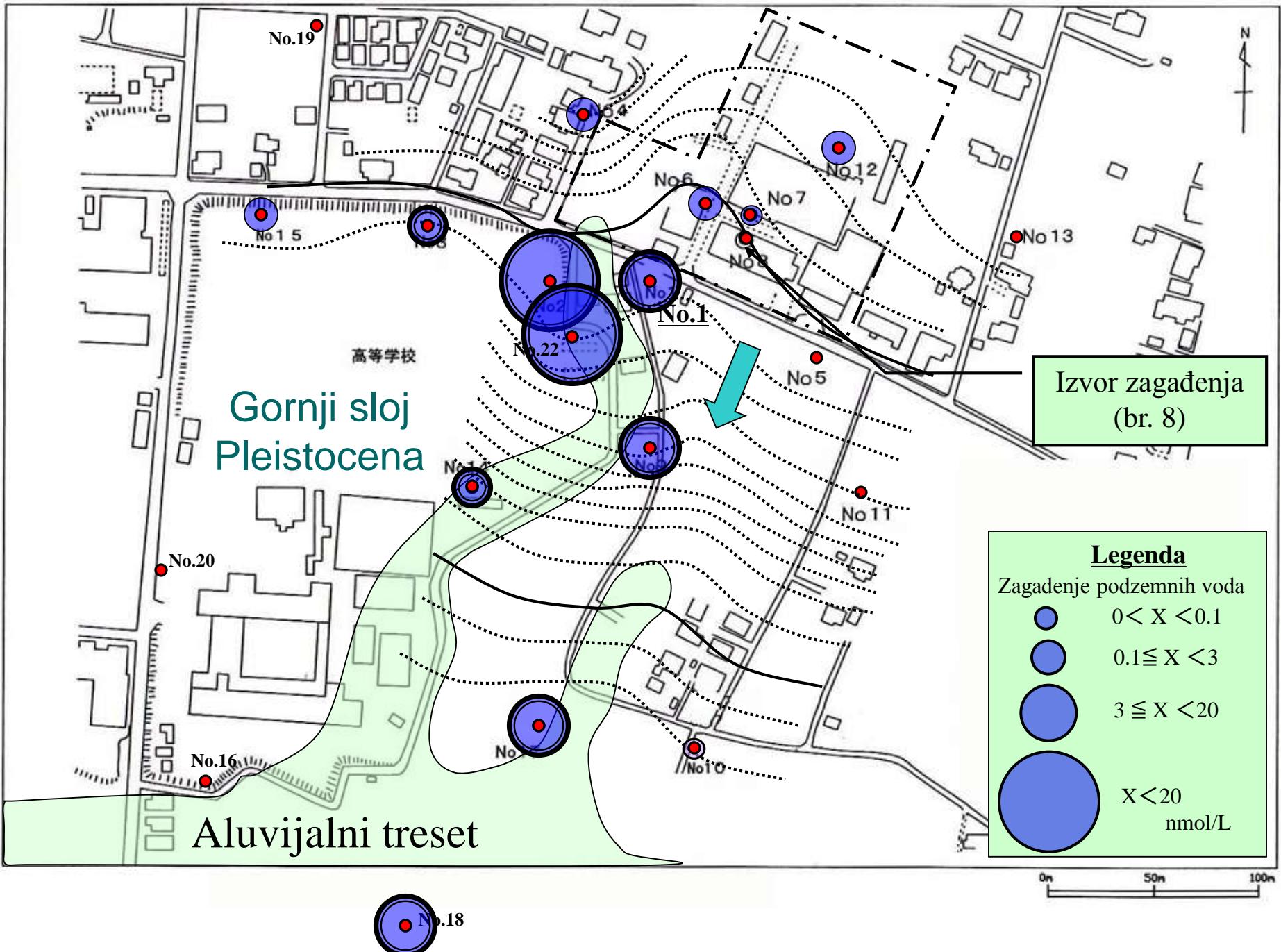

No.18

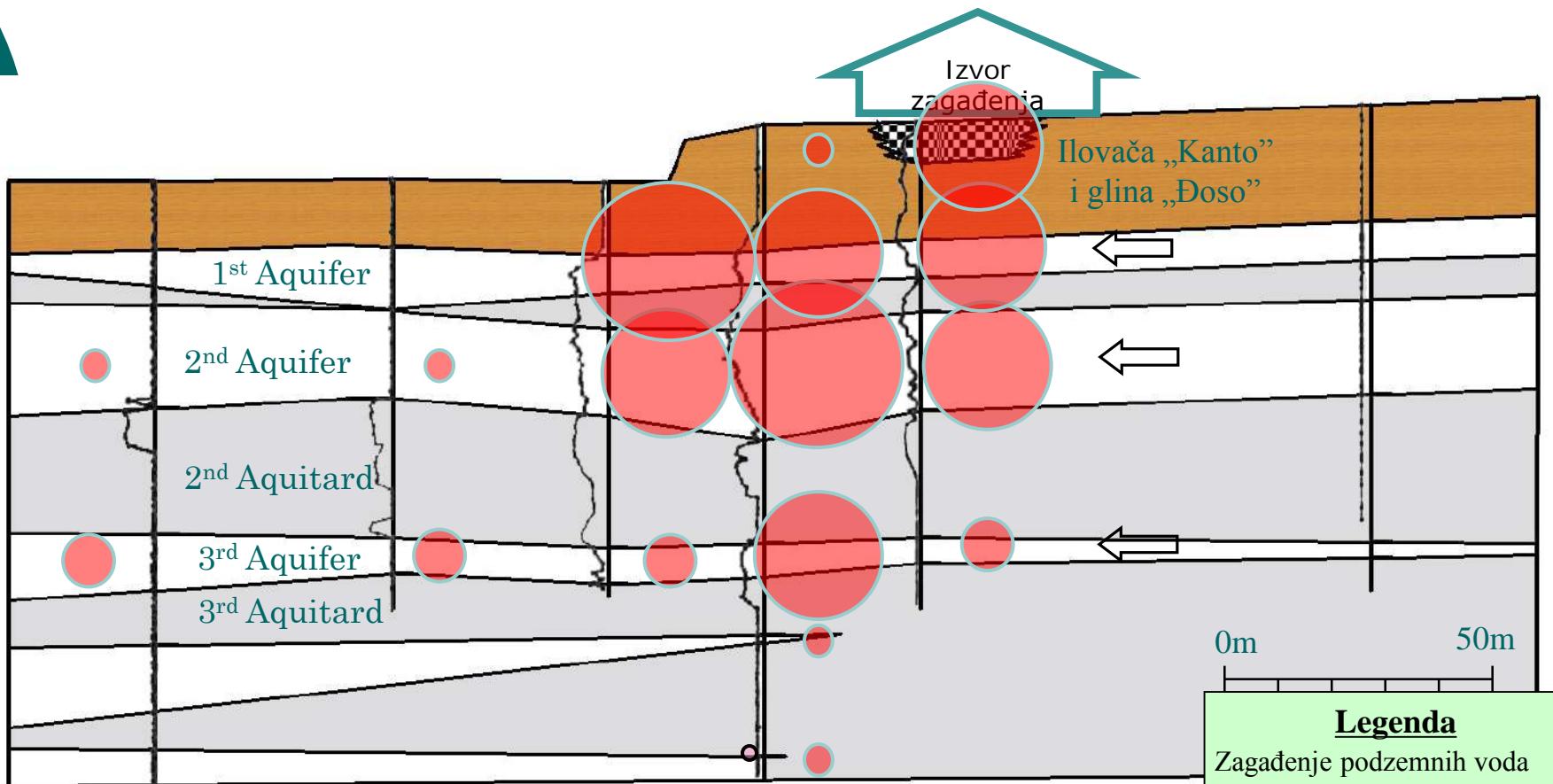
Kretanje podz. voda i distribucija zagađenja podz. voda (Akvifer II)

Kretanje podz. voda i distribucija zagađenja podz. voda (Akvifer III)

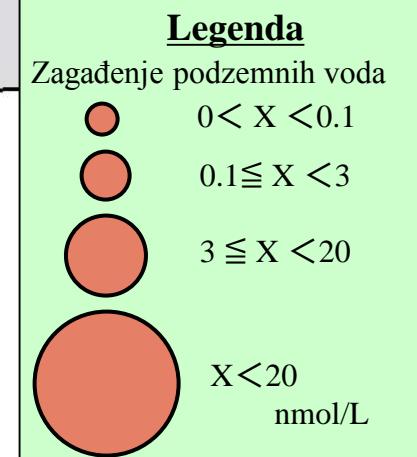

Ispumpana zapremina: 100m^3 na dan

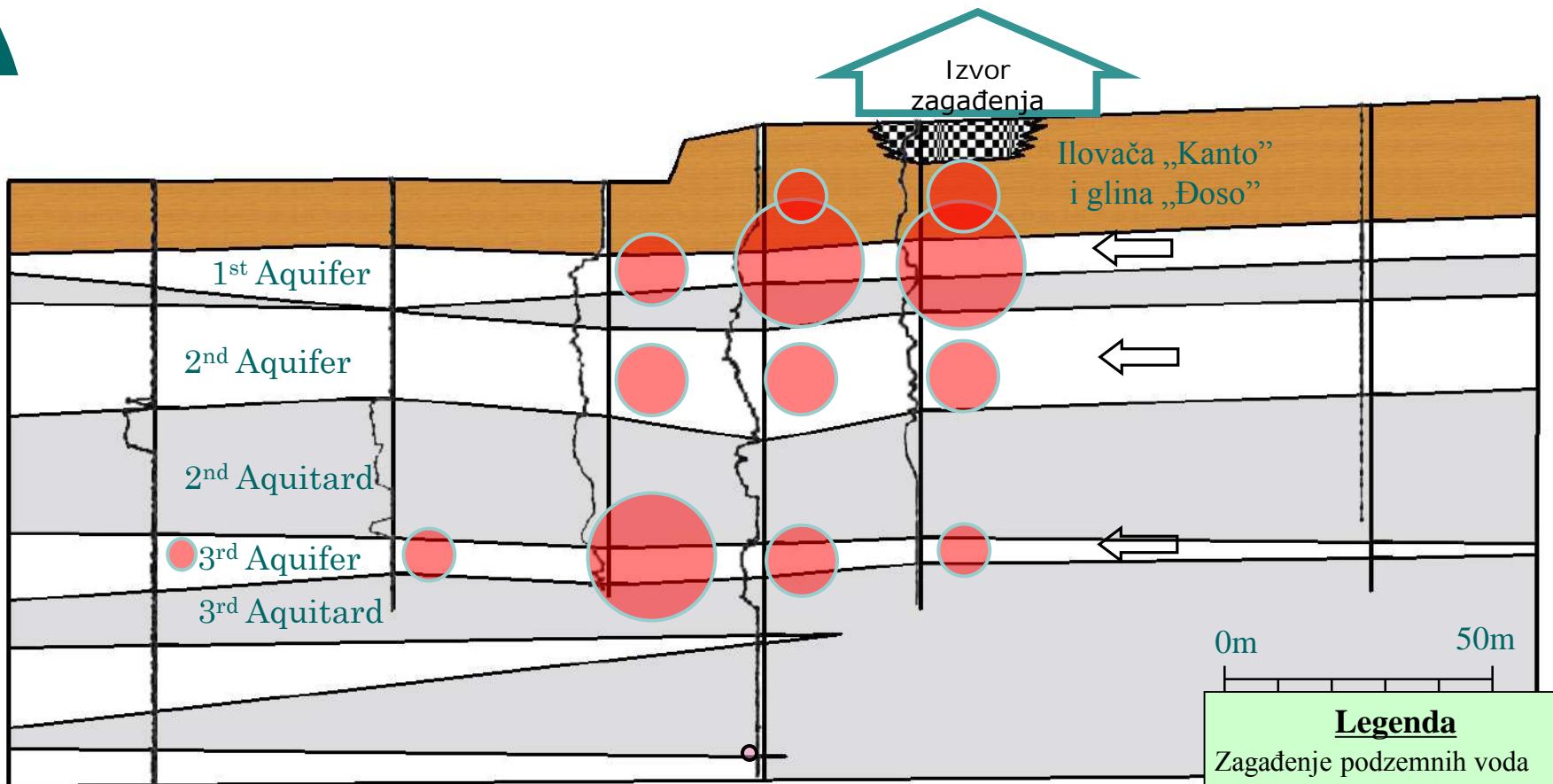

1.1. - dihloroetilen, C1.2. - dihloroetilen
trihloroetilen, tetrahloroetilen

Distribucija i koncentracija
zagađenja podzemnih voda – 2003.

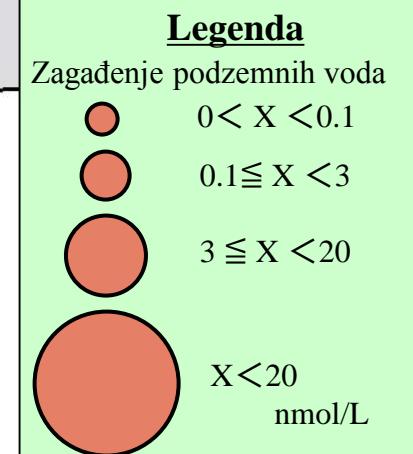

Ispumpana zapremina: 100m^3 na dan

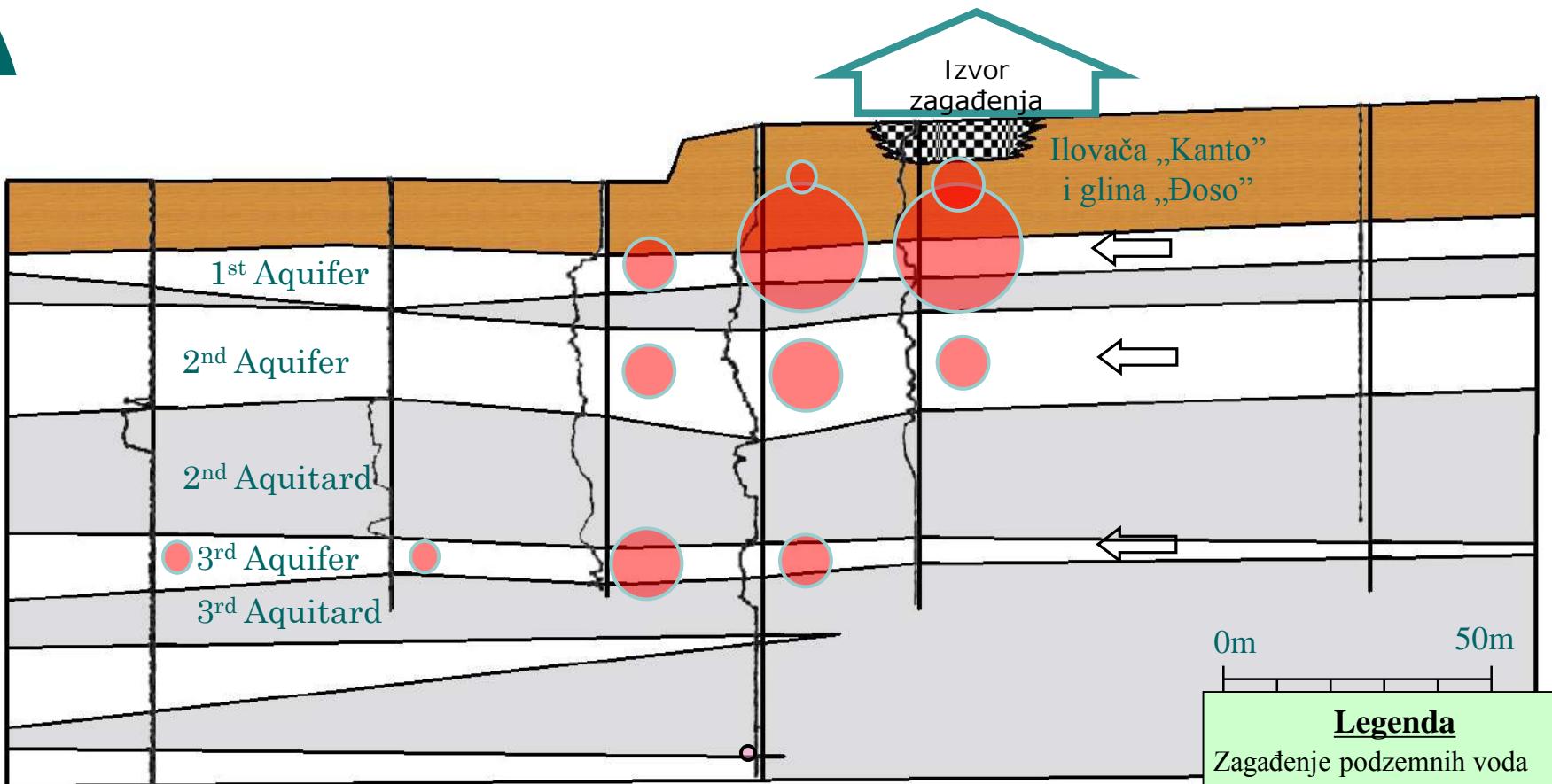

1.1. - dihloroetilen, C1.2. - dihloroetilen
trihloroetilen, tetrahloroetilen

Distribucija i koncentracija
zagađenja podzemnih voda – 2010.

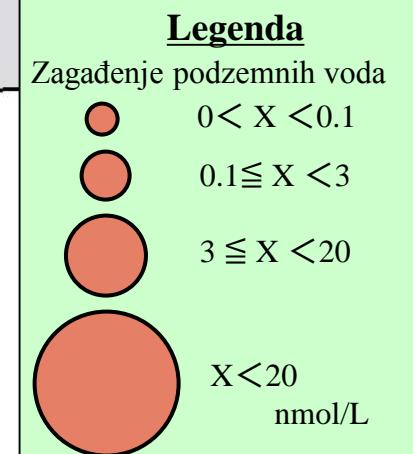

Ispumpana zapremina: 122m^3 na dan

1.1. - dihloroetilen, C1.2. - dihloroetilen
trihloroetilen, tetrahloroetilen

Distribucija i koncentracija
zagađenja podzemnih voda – 2019.

Zaključak

- Podzemne vode su **cirkulišući resurs** koji iziskuje adekvatno upravljanje i korišćenje.
- Geološko zagađenje je **složeni sistem**, i važno je naučno razmatranje geološkog okruženja.
- Polutanti cirkulišu **sledeći sistem kruženja materije u prirodi**.
- Geološko zagađenje ostavlja **svoje tragove u geološkim slojevima**.
- Da bi se ustanovili tragovi zagađenja među slojevima, neophodno je **detaljno ispitivanje bušenjem sa potpunim jezgrovanjem i identifikovanje geoloških jedinica** (metoda uzorkovanja svih jedinica).
- Istraživanje mehanizma zagađenja omogućuje zaustavljanje putanje polutanata i upravljanje njima.
- Potreban je dugotrajni proces čišćenja i sakupljanja polutanata.
- Za čišćenje je neophodno dugoročno nadgledanje i upravljanje.